

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

**Финансиски извештаи изготвени во согласност со
Меѓународните стандарди за финансиско известување**

за годината што завршува

на 31 декември 2014 година

Содржина

	Страна
Извештај на независниот ревизор	1-2
Биланс на успех	4
Извештај за сеопфатната добивка	4
Извештај за финансиската состојба	5-6
Извештај за промените во капиталот	7
Извештај за паричните текови	8
Белешки кон финансиските извештаи	9-69

Извештај на независните ревизори

Grant Thornton DOO
M.H. Jasmin 52 v-1/7
1000 Skopje
Macedonia

T +389 2 3214 700
F +389 2 3214 710
www.grant-thornton.com.mk

До Советот на Народна банка на Република Македонија

Ние извршивме ревизија на придружните финансиски извештаи на Народна банка на Република Македонија (во понатамошниот текст “Народната банка“) составени од Извештајот за финансиска состојба на ден 31 декември 2014 година, и Билансот на успех, Извештајот за сеопфатна добивка, Извештајот за промени во капиталот и Извештајот за парични текови за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки, вклучени на страните 4 до 69.

Одговорност на Раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи согласно Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување, како и за воспоставување на таква внатрешна контрола која Раководството утврдува дека е неопходна за да овозможи изготвување на финансиски извештаи кои се ослободени од материјално погрешно прикажување како резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со Меѓународните Стандарди за Ревизија. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во финансиските извештаи. Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот и истите вклучуваат проценка на ризиците од материјално погрешно прикажување во финансиските извештаи, било поради измама или грешка.

При овие проценки на ризиците, ревизорот ја зема во предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Народната банка со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективноста на внатрешната контрола на Народната банка. Ревизијата, исто така вклучува и оценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на Раководството, како и оценка на севкупната презентација на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека стекнатите ревизорски докази претставуваат задоволителна и соодветна основа за нашето ревизорско мислење.

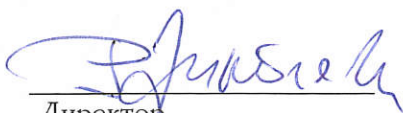
Мислење

Наше мислење е дека наведените финансиски извештаи, во сите материјални аспекти, ја претставуваат објективно финансиската состојба на Народна банка на Република Македонија на ден 31 декември 2014 година, како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш заврши, во согласност со Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување.

Скопје,

27 февруари 2015 година

Грант Торнтон ДОО

Директор
Ружа Филипчева

Областен ревизор
Марјан Андонов

ОПШТИ ПОДАТОЦИ

Членови на Советот на Народната банка на Република Македонија

Димитар Богов, гувернер
Маја Кадиевска-Војновиќ, вицегувернер
Фадил Бајрами, вицегувернер
Анита Ангеловска-Бежоска, вицегувернер
Лиман Куртиши
Сашо Арсов
Александар Стојков
Методиј Хаџи Васков
Михаил Петковски

Седиште

бул. „Кузман Јосифовски-Питу“, број 1
1000, Скопје

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2014***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***БИЛАНС НА УСПЕХ**

	Белешка	2014	2013
Приходи од камати	5	202.914	220.371
Расходи за камати	6	(1.181.506)	(1.345.224)
Нето-расходи за камати		(978.592)	(1.124.853)
Приходи од провизии	7	239.770	237.777
Расходи за провизии	8	(20.789)	(10.663)
Нето-приходи од провизии		218.981	227.114
Нето нереализирани курсни и ценовни промени	9	3.890.067	(7.350.977)
Нето-приходи од хартии од вредност за тргување	10	614.400	349.243
Приходи од дивиденди	11	6.451	9.656
Останати оперативни приходи	12	506.149	196.071
Расходи за вработените	13	(393.840)	(383.070)
Депрецијација и амортизација	27,28	(75.490)	(76.086)
Останати расходи	14	(175.733)	(172.533)
Посебна резерва и исправка на вредноста	15	(7.615)	279
Нето добивка-загуба за годината		3.604.778	(8.325.156)

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНАТА ДОБИВКА

	31 декември	
	2014	2013
Нето добивка-загуба за годината од билансот на успех	3.604.778	(8.325.156)
Останата сеопфатна добивка		
- Позиции коишто во идни периоди може да се рекласификуваат во билансот на успех	-	-
- Позиции коишто во идни периоди не може да се рекласификуваат во билансот на успех	-	-
Вкупно останата сеопфатна добивка за годината	-	-
Вкупно сеопфатна добивка за годината	3.604.778	(8.325.156)

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2014

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА

СРЕДСТВА	Белешка	31 декември	
		2014	2013
Ефективни странски пари	16	97.502	85.949
Депозити во странска валута	17	16.679.824	10.472.874
Странски хартии од вредност	18	119.543.775	100.157.657
Злато	19	13.274.716	11.722.686
Специјални права на влечење	20	261.457	204.253
Девизни средства		149.857.274	122.643.419
Побарувања од државата за односите со ММФ	21	13.844.700	18.042.791
Хартии од вредност на државата	22	883.994	857.155
Побарувања од државата		14.728.694	18.899.946
Членство кај ММФ	23	4.763.329	4.888.021
Кредити дадени на банките	24	15.912	15.912
Други побарувања	25	-	-
Побарувања од банките		15.912	15.912
Нетековни средства коишто се чуваат за продажба и група за отуѓување	26	113.431	-
Недвижности и опрема	27	690.468	848.049
Нематеријални средства	28	39.340	22.697
Ковани пари од благородни метали	29	112.952	106.446
Побарувања од работењето	30	32.206	27.754
Останати средства	31	129.569	133.368
Вкупно средства		170.483.175	147.585.612

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2014

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА (продолжува)

ОБВРСКИ И КАПИТАЛ	Белешка	31 декември	
		2014	2013
Готови пари во оптек	32	28.081.269	25.045.404
Депозити на банки	33	30.867.892	19.455.577
Задолжителна резерва на банките во девизи и задолжителна резерва на штедилниците во денари	34	12.603.486	12.254.203
Благајнички записи на Народната банка	35	25.467.840	25.465.544
Денарски депозити на државата	36	10.165.072	17.859.215
Девизни депозити на државата	37	28.883.207	13.212.283
Депозити на државата		39.048.279	31.071.498
Ограничени депозити	38	932.544	181.893
Обврски врз основа на алокација на СПВ - во име и за сметка на државата	39a	4.806.581	4.501.902
Обврски врз основа на користени кредити од ММФ во име и за сметка на државата	39б	9.038.119	13.540.889
Обврски врз основа на членство и депозити	39в	4.763.329	4.888.021
Обврски кон ММФ	39	18.608.029	22.930.812
Останати депозити	40	641.093	560.081
Други обврски	41	231.368	194.884
Посебна резерва	42	1.730	-
Останати обврски	43	645.823	623.452
Останати обврски		878.921	818.336
Вкупно обврски		157.129.353	137.783.348
Капитал		1.289.789	1.289.789
Општи резерви		1.247.079	1.122.898
Ревалоризациони резерви		10.816.954	7.389.577
Вкупно капитал и резерви	44	13.353.822	9.802.264
Вкупно обврски и капитал		170.483.175	147.585.612

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2014

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО КАПИТАЛОТ

	Белешка	Капитал	Општи резерви	Ревалоризациони резерви*	Ревалоризација на уметничк и дела	Акумулирана добивка / загуба	Вкупно капитал и резерви
Состојба на 1 јануари 2013 година		1.289.789	1.070.691	15.787.538	1.777	-	18.149.795
Загуба за годината		-	-	-	-	(8.325.156)	(8.325.156)
Вкупно сеопфатна добивка за 2013 година		-	-	-	-	(8.325.156)	(8.325.156)
Нето нереализирани негативни курсни и ценовни промени на златото	44	-	-	(4.898.602)	-	4.898.602	-
Нето нереализирани негативни курсни разлики	44	-	-	(2.452.375)	-	2.452.375	-
Нето нереализирани позитивни ценовни промени за ХВ	44	-	-	4.705	-	(4.705)	-
Реализирани курсни и ценовни промени од злато	44	-	-	(1.041.002)	-	1.041.002	-
Реализирани ценовни промени за ХВ	44	-	-	(12.464)	-	12.464	-
Распределба во општите резерви		-	52.207	-	-	(52.207)	-
Распределба во Буџетот на Република Македонија		-	-	-	-	(22.375)	(22.375)
Состојба на 31 декември 2013 година		1.289.789	1.122.898	7.387.800	1.777	-	9.802.264
Добивка за годината		-	-	-	-	3.604.778	3.604.778
Вкупно сеопфатна добивка за 2014 година		-	-	-	-	3.604.778	3.604.778
Нето нереализирани позитивни курсни и ценовни промени на златото	44	-	-	1.454.500	-	(1.454.500)	-
Нето нереализирани позитивни курсни разлики	44	-	-	2.435.567	-	(2.435.567)	-
Нето нереализирани позитивни ценовни промени за ХВ	44	-	-	65.012	-	(65.012)	-
Реализирани курсни и ценовни промени од злато	44	-	-	(520.770)	-	520.770	-
Реализирани ценовни промени за ХВ	44	-	-	(6.932)	-	6.932	-
Распределба во општите резерви		-	124.181	-	-	(124.181)	-
Распределба во Буџетот на Република Македонија		-	-	-	-	(53.220)	(53.220)
Состојба на 31 декември 2014 година		1.289.789	1.247.079	10.815.177	1.777	-	13.353.822

*Дефинирани како сметки на ревалоризациони резерви во Законот за Народната банка на Република Македонија.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2014

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ

	Белешка	2014	2013
Парични текови од оперативни активности			
Добивка/Загуба за годината		3.604.778	(8.325.156)
Коригиран за:			
Приходите од камати	5	(202.914)	(220.371)
Расходите од камати	6	1.181.506	1.345.224
Нето нереализираните курсни и ценовни промени од злато		(1.523.220)	5.241.433
Нето приходите од хартии од вредност за тргување		(998.946)	(506.378)
Нето исправката на вредноста		5.885	514
Издвоени / (Ослободени) посебни резерви		1.730	(793)
Депрецијација и амортизација	27, 28	75.490	76.086
Парични текови користени од оперативна добивка, пред промените во оперативните средства и обврски		2.144.309	(2.389.441)
Орочени депозити над 90 дена		(10.076.886)	-
Злато		(27.121)	(675)
Странски хартии од вредност		(18.387.172)	(7.842.197)
Побарувања врз основа на девизни репо-трансакции		-	8.367.713
Побарувања од државата		5.300.125	-
Побарувања од банките		-	2.701.119
Останати средства		(7.875)	16.153
Готови пари во оптек		3.035.865	1.066.154
Депозити на банки		11.421.686	(2.787.678)
Задолжителна резерва на банките во девизи и задолжителна резерва на штедилниците во денари		350.009	(799.754)
Обврски врз основа на девизни репо-трансакции		-	(9.690.392)
Депозити на државата вклучувајќи ограничени и други депозити		8.815.817	(2.323.277)
Посебна резерва за судски спорови		-	(2.750)
Обврски врз основа на користени кредити од ММФ во име и за сметка на државата		(5.300.125)	-
Останати обврски		5.700	603
Примени камати		171.467	205.042
Платени камати		(1.201.272)	(1.351.216)
Нето парични текови користени во оперативни активности		(3.755.473)	(14.830.596)
Набавки на недвижности, опрема и нематеријални средства		(53.217)	(72.833)
Нето парични текови користени во инвестициски активности		(53.217)	(72.833)
Благајнички записи на НБРМ, нето		4.592	(505.060)
Нето парични текови од / користени за финансиски активности		4.592	(505.060)
Нето Намалување на парите и паричните средства		(3.804.098)	(15.408.489)
Пари и парични средства на почетокот на годината		10.763.076	26.171.565
Пари и парични средства на крајот на годината	45	6.958.978	10.763.076

1. Општи информации

Народната банка на Република Македонија (во натамошниот текст: Народната банка) е централна банка на Република Македонија и е единствената емисиона институција во државата. Народната банка како централна емисиона банка беше основана во 1992 година. Организацијата и работењето на Народната банка се регулирани со Законот за Народната банка на Република Македонија објавен во „Службен весник на РМ“ бр. 158/10 од 9 декември 2010 година, бр. 123/12 од 2 октомври 2012 година и бр.43/14 од 4 март 2014 година. Народната банка е правно лице со административна, финансиска и управувачка самостојност и е овластена за постигнување на целите и за извршување на задачите утврдени со закон.

Според Законот за Народната банка, основната цел на Народната банка е постигнување и одржување на ценовната стабилност. Друга цел, којашто е подредена на основната цел, е да придонесува кон одржување стабилен и конкурентен пазарно ориентиран финансиски систем. Трета цел на Народната банка е поддржување на општата економска политика, без да се загрози остварувањето на нејзината основна цел и во согласност со принципот на отворена пазарна економија со слободна конкуренција.

Народната банка го информира Собранието на Република Македонија и јавноста за монетарната политика најмалку двапати годишно. Во рок од четири месеци по завршувањето на годината, Народната банка поднесува и објавува еден или повеќе извештаи до Собранието на Република Македонија и до министерот за финансии, одобрени од Советот на Народната банка во врска со состојбите во економијата за време на финансиската година којашто завршила, како и за перспективите за економијата за следната година, со посебен осврт кон целите на политиките на Народната банка и состојбата на банкарскиот систем на Република Македонија. Народната банка ги доставува годишните финансиски извештаи, одобрени од Советот на Народната банка и потврдени од независен надворешен ревизор, до министерот за финансии, до Собранието на Република Македонија, до претседателот на Република Македонија и до претседателот на Владата на Република Македонија.

Капиталот на Народната банка е во сопственост на Република Македонија и тој не може да се пренесува или да е предмет на какво било оптоварување. Нето-добивката или загубата на Народната банка се утврдува во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување. Финансискиот резултат за распределба се утврдува кога од нето-добивката се одзема вкупниот износ на нереализирани ревалоризациони приходи (овој износ во целост се пренесува на сметките на ревалоризациони резерви) и се додава износот на реализираните приходи во годината за коишто биле издвоени ревалоризациони резерви во минати периоди (овој износ се одзема од сметките на ревалоризациони резерви). Нереализираните ревалоризациони расходи се покриваат од соодветните сметки за ревалоризациони резерви сè додека салдото на овие сметки не се сведе на нула, а потоа од добивката остварена во тековната година, од сметката за општа резерва и од капиталот.

1. Општи информации (продолжува)

Финансискиот резултат за распределба се распределува во општи резерви и во Буџетот на Република Македонија и тоа: 70% во општите резерви до постигнувањето на нивото на основниот капитал пропишан со Законот за Народната банка, односно 15% во општите резерви по постигнувањето на нивото на основниот капитал пропишан со Законот за Народната банка. Остатокот е приход за Буџетот на Република Македонија. Доколку Народната банка оствари негативен резултат за распределба, тој се покрива прво од сметката за општи резерви, а потоа од капиталот. Ако вредноста на активата на Народната банка е пониска од збирот на нејзините обврски и капиталот, кусокот на капитал ќе го покрие државата или во пари или во преносливи должнички хартии од вредност со одреден рок на достасување коишто се издадени по пазарни каматни стапки што преовладуваат во Република Македонија.

Орган на управување на Народната банка е Советот на Народната банка. Вкупниот број вработени на 31 декември 2014 година е 436 (31 декември 2013 година: 438).

Финансиските извештаи се усвоени од Советот на Народната банка на Република Македонија на 26 февруари 2015 година и се потпишани во негово име од страна на претседавачот на Советот на Народната банка:

Димитар Богов,

претседавач на Советот на Народната банка

2. Преглед на значајните сметководствени политики

Основните сметководствени политики применети при изготвувањето на овие финансиски извештаи се прикажани подолу.

A Основа за подготовка на финансиските извештаи

Финансиските извештаи се изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), коишто ги вклучуваат и стандардите и толкувањата одобрени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (ОМСС) и толкувањата издадени од Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување (КТМФИ).

Финансиските извештаи се изготвени според принципот на набавна вредност како основа за мерење, освен за определени средства коишто се мерат според објективната вредност.

a) Усвојување нови или ревидирани стандарди и толкувања

Во 2014 година стапија во сила одредени нови МСФИ коишто се однесуваат и на финансиските извештаи на Народната банка. Подолу во текстот се дадени новите и изменетите стандарди или толкувања, коишто се или би можеле да бидат релевантни за работењето на Народната банка и нивното влијание врз сметководствените политики.

КТМФИ 21 „Давачки“ дава насоки за сметководственото евидентирање на обврските за давачки согласно со законската регулатива, освен данок на добивка (регулиран согласно со МСС 12). КТМФИ 21 појаснува дека обврската за плаќање на одредена законска давачка се евидентира во моментот на појава на настанот/активноста од кој што произлегува обврската за плаќање на давачката, како што е предвидено со законската регулатива. Овој настан/активност може да се појави на точно одреден датум во текот на пресметковниот период (вкупниот износ на обврската се признава на тој датум) или прогресивно во текот на периодот (обврската се признава прогресивно во текот на периодот). Принципот на признавање се применува и за годишните и за периодичните финансиски извештаи. КТМФИ 21 нема материјален ефект на финансиски извештаи за презентираниите периоди.

Со измените на МСС 32 - **„Пребивање на финансиски средства и финансиски обврски“** се појаснува примената на одредени критериуми од МСС 32 за пребивање на финансиските средства и финансиските обврски, вклучувајќи:

- правото за пребивање треба да може да го применуваат сите друштва во нормалниот тек на активности, како и во случај на неликвидност, стечај или ликвидација; и правото за пребивање не треба да зависи од некој иден настан,

- карактеристиките кои механизмите за бруто порамнување треба да ги поседуваат за да согласно МСС 32 ги исполнат критериумите за нето порамнување.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

А Основа за подготовка на финансиските извештаи (продолжува)

а) Усвојување нови или ревидирани стандарди и толкувања (продолжува)

Овие измени немаат материјално значајно влијание врз финансиските извештаи за презентираниите периоди.

Измените на **МСС 36 - „Обелоденувања за надоместливиот износ на нефинансиските средства“** појаснуваат дека од ентитетот се бара да го обелодени надоместливиот износ на средството (или единицата којашто генерира готовина) во случај кога биле признати загуби поради оштетување или ослободување на оштетување за одредено нефинансиско средство во текот на периодот. Дополнително, измените воведуваат неколку нови обелоденувања за начинот на утврдување на објективната вредност на средството намалена за трошоците за отуѓување.

Овие измени немаат материјално значајно влијание врз финансиските извештаи на Народната банка.

б) Нови стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди коишто сè уште не се во сила и не се применети пред датумот на стапување во сила од страна на Народната банка

На датумот на одобрување на овие финансиски извештаи, одредени нови стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди се издадени од страна на ОМСС, но сè уште не се во сила и не се применети од страна на Народната банка пред датумот на стапување во сила. Народната банка очекува дека ќе ги примени сите релевантни објави во сметководствените политики во првиот период што почнува по датумот на стапување во сила на објавата. Подолу се презентирани подетално информациите за новите стандарди, измени и толкувања релевантни за финансиските извештаи на Народната банка.

МСФИ 9 „Финансиски инструменти“ (МСФИ 9) (2014) - ОМСС неодамна го издаде МСФИ 9 „Финансиски инструменти“ (2014) со што го комплетираше проектот за замена на МСС 39 „Финансиски инструменти: Признавање и мерење“. Новиот стандард воведува значителни промени во водичот за класификација и мерење на финансиски средства според МСС 39 и воведува нов модел на „очекувана кредитна загуба“ за оштетувањето на финансиските средства. МСФИ 9 дополнително обезбедува и нови насоки при користењето на сметководство за заштита од ризик (хеџинг). Новиот стандард стапува во сила за годишните периоди коишто почнуваат на или од 1 јануари 2018 година. Народната банка го разгледува влијанието на овој нов стандард врз финансиските извештаи за идните периоди.

МСФИ 15 „Приходи од договори со клиенти“. МСФИ 15 презентира нови барања при признавањето на приходи и ги заменува барањата на МСС 18 „Приходи“, МСС 11 „Договори за изградба“, како и неколку други толкувања поврзани со приходите. Новиот стандард воведува контролен модел за признавање на приходите и обезбедува насоки во повеќе области коишто не се во детали покриени со постоечките МСФИ, вклучувајќи го и сметководство за

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

А Основа за подготовка на финансиските извештаи (продолжува)

б) Нови стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди коишто сè уште не се во сила и не се применети пред датумот на стапување во сила од страна на Народната банка (продолжува)

ангажмани со повеќе изведувачки обврски, варијабилни цени, потрошувачки права за рефундирање, опции на добавувачите за реоткуп и други вообичаени комплексни ситуации. МСФИ 15 е ефективен за известувачки периоди кои почнуваат на или од 1 јануари 2017 година. Народната банка го разгледува влијанието на овој нов стандард врз финансиските извештаи за идните периоди.

Б Трансакции во странска валута

Функционална и известувачка валута

Ставките коишто се вклучени во финансиските извештаи се прикажани во валутата на примарното економско окружување во кое делува Народната банка (функционална валута). Финансиските извештаи се прикажани во МКД, којашто е функционална и известувачка валута на Народната банка, искажани во илјади денари.

Трансакции и состојби

Средствата и обврските деноминирани во странска валута се искажуваат во МКД според средниот девизен курс на денот на составувањето на Извештајот за финансиската состојба. Трансакциите коишто се извршени во странска валута се изразуваат во МКД по девизниот курс на денот на трансакцијата.

Сите разлики од промените на девизните курсеви се признаени во билансот на успех.

Среден девизен курс:	31 декември 2014 МКД	31 декември 2013 МКД
УСД	50,5604	44,6284
ЕУР	61,4814	61,5113
СПВ	73,2522	68,6089

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

В Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетираат и нивната нето-вредност се прикажува во Извештајот за финансиската состојба на нето-основа, доколку се исполнети одредени услови предвидени со соодветен стандард за нетирање и можност за прикажување или порамнување на трансакциите на нето-основа.

Г Репо-трансакции

Продадените хартии од вредност што се предмет на повторно купување (репо-трансакции) во текот на годината, се прекласификувани во финансиските извештаи како средства коишто се дадени под закуп кога преносителот, според договорот, има право или намера да ги продаде или повторно да ги заложат како обезбедување. Обврските врз основа на репо-трансакции, во текот на годината се вклучени во обврски врз основа на девизни репо-трансакции. Побарувањата врз основа на купените хартии од вредност коишто се предмет на повторна продажба (обратни репо-трансакции) се вклучени во побарувањата врз основа на девизни репо-трансакции и кредити дадени на банките.

Разликата помеѓу продажната и куповната цена претставува камата и е пресметана за целокупното времетраење на договорот со примена на методот на ефективна каматна стапка. Доколку има хартии од вредност коишто се предмет на заем, на датумот на известување се прикажуваат во финансиските извештаи.

Хартиите од вредност коишто се позајмени и оние што се примени како обезбедување за обратни трансакции не се признаваат во финансиските извештаи, освен доколку не се продадени на трети лица, а во тој случај набавките и продажбите се прикажани како добивка или загуба и се вклучени во приходите од работењето. Обврската за враќање на хартиите од вредност се прикажува по објективната вредност како обврска од редовното работење. Репо-трансакциите се прикажани по амортизираната набавна вредност исто како и кредитите дадени на банките (види белешка 2Ж), намалени за исправката (види белешка 2С).

Д Депозити во банките

Депозитите во банките се прикажани по амортизираната набавна вредност исто како и кредитите дадени на банките (види белешка 2Ж), намалени за исправката (види белешка 2С).

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

Ѓ Монетарно злато

Монетарното злато го сочинуваат златните депозити во кореспондентни банки и залихата на златни прачки изработени по меѓународните стандарди коишто се чуваат во трезорот на Народната банка. Монетарното злато е дел од девизните резерви. Златото се мери во единица мерка фина унца злато.

Монетарното злато е класификувано како финансиско средство според објективната вредност преку билансот на успех определено како такво при почетното признавање и се мери по објективната вредност. Објективната вредност на монетарното злато е поврзана со цената на златото и е пресметана врз основа на претпладневната пазарна цена за 1 фина унца злато на Лондонската берза за злато, изразена во САД-долари, деноминирана во МКД по тековниот девизен курс на МКД во однос на САД-доларот на датумот на финансиските извештаи.

Реализираните и нереализираните добивки и загуби од ревалоризацијата на златото на крајот на пресметковниот период коишто произлегуваат од промените во пазарната цена на златото и промената на курсот на денарот во однос на САД-доларот, се вклучуваат во билансот на успех. Каматата од монетарното злато е вклучена во приходите од камати.

Е Пари и парични средства

За целите на Извештајот за паричните текови, парите и паричните средства ги вклучуваат износите со рок на достасување пократок од 90 дена од датумот на стекнување, вклучувајќи ги девизните депозити без ограничените депозити, девизите во трезорот на Народната банка и средства во СПВ на посебната сметка кај ММФ.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

Ж Финансиски средства

Народната банка ги класификува финансиските средства како: финансиски средства според објективната вредност преку билансот на успех, кредити и побарувања, средства коишто се чуваат до достасување и средства расположливи за продажба. Народната банка ја одредува класификацијата на финансиските средства при почетното признавање.

Сите финансиски средства, освен оние коишто се мерат по објективната вредност преку билансот на успех, почетно се признаваат според нивната објективна вредност, вклучувајќи ги и трошоците за набавка.

Финансиските средства коишто се мерат според објективната вредност преку билансот на успех се признаваат по нивната објективна вредност, а трошоците за набавка се признаваат во билансот на успех во моментот на нивното настанување.

Финансиски средства коишто се мерат според објективната вредност преку билансот на успех

Оваа категорија има две поткатегории: финансиски средства коишто се чуваат за тргување и оние коишто се класификуваат според објективната вредност преку билансот на успех во моментот на нивното стекнување. Финансиските средства се класификувани во оваа категорија ако се стекнати главно заради продажба на краток рок, или ако се класификуваат како такви од раководството.

Финансиските средства се класификуваат како средства коишто се чуваат за тргување ако се стекнати главно заради продавање или откуп на краток рок и за кои постои модел за остварување добивка на краток рок. Единствено странските должнички хартии од вредност се финансиски средства коишто се класификувани за тргување. Хартиите од вредност за тргување се вреднуваат по објективната вредност и промените во објективната вредност се признаени во билансот на успех.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се недериватни финансиски средства, со фиксни или предвидливи плаќања и не се котирали на активните пазари. Тие произлегуваат од активностите каде што Народната банка обезбедува пари на должник без намера за тргување.

Кредитите се признаваат кога паричните средства му се одобрени на должникот и се прикажани по амортизираната набавна вредност со користење на принципот на ефективна каматна стапка. Ефективните странски пари, депозитите во странска валута, специјалните права на влечење, побарувањата од државата за односи со ММФ, побарувањата од банките и другите побарувања се класификувани како кредити и побарувања.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

Ж Финансиски средства (продолжува)

Хартии од вредност што се чуваат до достасување

Хартиите од вредност што се чуваат до достасување се недериватни финансиски средства со фиксни или одредени периоди на отплата и со фиксен период на достасаност, коишто Народната банка има намера и можност да ги чува до периодот на достасување.

Хартиите од вредност што се чуваат до достасување се признаваат по амортизираната набавна вредност со користење на принципот на ефективна каматна стапка.

Доколку Народната банка продаде или прекласификува значителен износ од средствата што се чуваат до достасување пред датумот на достасување, во тој случај класификацијата на целата категорија ќе се доведе во прашање и ќе се прекласификува како категорија „расположливи за продажба“.

Хартии од вредност расположливи за продажба

Хартиите од вредност расположливи за продажба се оние финансиски средства коишто Народната банка има намера да ги чува на неодреден период и коишто може да се продадат поради ликвидносни потреби.

Хартиите од вредност расположливи за продажба се мерат последователно по објективната вредност. Објективната вредност на инвестициите коишто котираат на активните пазари се засноваат врз котираните цени. Во случаите каде што нема активен пазар за должничките инструменти, Народната банка пресметува објективна вредност, користејќи техники на вреднување. Некотирачките сопственички акции чијашто објективна вредност не може да биде реално утврдена се прикажуваат по набавната вредност, намалена за исправката на вредноста.

Нереализираните добивки и загуби се искажуваат како посебна компонента на останатата сеопфатна добивка до моментот на отуѓување на вложувањето или вршењето исправка на вредноста. При отуѓувањето или намалувањето на вредноста, збирните добивки или загуби искажани во останатата сеопфатна добивка се вклучуваат во билансот на успех за периодот на кој се однесуваат.

3 Објективна вредност

За вложувањата во финансиски инструменти со кои се тргува на финансиските пазари, објективната вредност се одредува преку котираните пазарни цени. За вложувањата коишто не котираат, објективната вредност се одредува преку пазарните цени на сличните вложувања, или се заснова врз дисконтираните очекувани парични текови.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
S Исправка на вредноста и ненаплатливост на финансиските средства

Средства евидентирани според амортизираната набавна вредност

На датумот на кој се сочинува Извештајот за финансиската состојба се врши процена со цел да се утврди дали постои објективен доказ дека вредноста на одредено финансиско средство е намалена. Финансиското средство е оштетено и исправката на вредноста се пресметува ако, и само ако, постои објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани коишто се случуваат по првичното признавање на средството (настан што предизвикува загуба) и тој настан (или настани) што предизвикува загуба влијае врз проценетите идни парични текови од финансиското средство, коишто може објективно да се проценат.

Проценетите идни парични текови треба да ги прикажат и да бидат во согласност со промените на достапните податоци од период во период. Методологијата и процената на идните парични текови се ревидираат на редовна основа од страна на Народната банка за да се намалат разликите помеѓу проценетите и фактички настанатите загуби.

Доколку, во последователниот период, износот на исправката на вредноста се намали и тоа може објективно да се поврзе со настан што се случил по намалувањето на вредноста (како што е подобрувањето на кредитната способност на должникот), намалувањето на вредноста на финансиското средство треба да биде анулирано преку коригирање на сметката за исправка на вредноста. Износот на анулирањето се вклучува во нето-добивката или загубата за периодот.

Кога побарувањето е ненаплатливо, тоа се отпишува, а издвоениот износ на исправка на вредноста се ослободува. Таквите побарувања се отпишуваат откако сите потребни процедури се завршени и износот на загубата е одреден. Идните наплати на претходно отпишаните побарувања ја намалуваат вредноста на исправката на вредност за покривање загуби во билансот на успех или се признаваат како останати оперативни приходи.

Средства расположливи за продажба

На датумот на кој се сочинува Извештајот за финансиската состојба Народната банка врши процена за да се утврди дали постои објективен доказ дека е намалена вредноста на одредено финансиско средство или на група финансиски средства. За вложувањата во сопственички инструменти класификувани како расположливи за продажба, значителното или пролонгираното намалување на објективната вредност на вложувањето под неговата набавна вредност се смета како објективен доказ за оштетувањето. Во тој случај, збирната загуба измерена како разлика помеѓу тековната објективна вредност и набавната вредност, намалена за исправката на истото побарување призната во минати периоди, се анулира од останатата сеопфатна добивка и се признава во билансот на успех. Доколку во последователниот период објективната вредност на должничките

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
S Исправка на вредноста и ненаплатливост на финансиските средства (продолжува)

инструменти се зголеми и тоа може објективно да се поврзе со настан што се случил по намалувањето на вредноста, намалувањето на вредноста треба да биде анулирано во билансот на успех. Исправката на вредноста за сопственичките вложувања, призната во билансот на успех, последователно не се анулира низ билансот на успех, а секое последователно зголемување на објективната вредност се признава како останата сеопфатна добивка.

И Сметководство на датумот на тргување и порамнување

Сите редовни набавки и продажби на финансиски средства се признаваат на датумот на порамнување, односно на датумот на кој средството е добиено или предадено на друго лице. Редовните набавки или продажби се набавки или продажби на финансиски средства коишто бараат испорака на средствата во даден рок, што е главно утврдено по пат на правна рамка или конвенција на пазарот.

Ј Нетековни средства коишто се чуваат за продажба и група за отуѓување

Нетековните средства коишто се чуваат за продажба и групата за отуѓување се класифицираат како такви доколку се очекува дека нивната сметководствена вредност ќе се надомести преку продажба, наместо преку постојана употреба.

Нетековните средства (или групата за отуѓување) чувани за продажба се мерат според пониската од нивната сметководствена вредност и од објективната вредност намалена за очекуваните трошоци за продажба. Непосредно пред почетната класификација на средството (или на групата за отуѓување) како средство чувано за продажба, сметководствената вредност на средството се мери во согласност со барањата за соодветната позиција за нетековните средства каде што тие претходно припаѓале. Народната банка не пресметува депрецијација на нетековните средства коишто се чуваат за продажба сè додека средството е класифицирано во оваа позиција или додека е дел од групата за отуѓување.

Загуба поради оштетување се признава во билансот на успех за секое почетно или последователно намалување на вредноста на средството (или на групата за отуѓување) до објективната вредност намалена за трошоците за продажбата. Во случај на последователно зголемување на објективната вредност, намалена за трошоците за продажбата (ослободувањето на загубите поради оштетување), во билансот на успех се признава добивка најмногу до износот на кумулативните претходно признаени загуби поради оштетување.

**2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
К Недвижности и опрема**

Сите ставки на недвижности и опрема, освен уметничките слики, се признаваат по нивната набавна вредност намалени за акумулираната депрецијација и загубите поради оштетување. Инвестициите во тек се прикажани по набавната вредност на нивната подготовка вклучувајќи ги трошоците за трети лица. Не се пресметува депрецијација во текот на инвестицијата. По завршувањето на изведбата, сите акумулирани трошоци се префрлаат на соодветните недвижности и опрема и се предмет на соодветната стапка на депрецијација. Добивките и загубите при расходувањето на недвижностите и опремата се прикажуваат во билансот на успех.

Уметничките дела, се признаваат по нивната објективна вредност. Промените во објективната вредност се признаваат во останатата сеопфатна добивка во ревалоризациони резерви за уметнички дела.

Депрецијација се пресметува на сите средства, освен на инвестициите во тек, со примена на праволинискиот метод, врз база на проценетиот корисен век на имотот и опремата, како што е прикажано подолу:

Корисен век на употреба 2014
година

Градежни објекти	5 до 50 години
Опрема	3 до 10 години
Транспортни средства	5 до 6 години
Канцелариски мебел	5 до 10 години

Корисниот век на употреба на недвижностите и опремата се ревидира и се приспособува најмалку еднаш годишно, односно доколку се оцени како неопходно и се применува во иднина. Земјиштето, уметничките слики, нумизматичките монети и библиотечниот фонд не се предмет на депрецијација.

Л Нематеријални средства

Нематеријалните средства се состојат од компјутерски софтвер и лиценци. Средствата се прикажани по вредноста по која се набавени и се амортизираат според праволинискиот метод за проценетиот животен век, којшто изнесува од три до пет години.

Љ Загуби поради оштетување на нефинансиските средства

Средствата коишто имаат неограничен животен век не се предмет на депрецијација и на амортизација и се тестираат за оштетување на годишна основа. Средствата коишто се предмет на депрецијација и амортизација се ревидираат за оштетувањето тогаш кога одредени настани или промени укажуваат на тоа дека книговодствената вредност не е соодветна. Загубата поради оштетување е еднаква на износот за кој книговодствената вредност

**2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
Љ Загуби поради оштетување на нефинансиските средства
(продолжува)**

на средството ја надминува неговата надоместлива вредност. Надоместливата вредност е поголемиот износ помеѓу објективната вредност на средството намалена за трошоците за продажба и вредноста на средството во употреба. При оцена на оштетувањето на средствата, тие се групирани од најниско ниво според способноста да создаваат парични текови (единици за создавање парични текови). Сите нефинансиски средства, освен гудвилот, за кои била призната загуба поради оштетување, се предмет на анализа за да се утврди дали постои можност за анулирање на загубата поради оштетување на датумот на известувањето.

М Ковани пари од благородни метали

Кованите пари од благородни метали вклучуваат пригодни ковани пари и ковани пари за колекционерски цели.

Пригодните ковани пари не се платежно средство и вообичаено содржат уметничка или колекционерска вредност и следствено, се продаваат по цена повисока од вредноста на металот од кој се изработени. Народната банка произведува пригодни ковани пари за одбележување значајни настани, врз основа на одлука на Владата на Република Македонија. Пригодните ковани пари се вреднуваат по нивната продажна цена, донесена од Советот на Народната банка.

Кованите пари за колекционерски цели се законско средство за плаќање во Република Македонија и вообичаено содржат уметничка и колекционерска вредност. Кованите пари за колекционерски цели почетно се мерат според пониската од нивната набавна вредност и нето продажната вредност.

Приходите од продажбата на кованите пари од благородни метали се признаваат доколку е веројатно дека Народната банка ќе има идна економска корист од нив и доколку оваа корист може веродостојно да се измери.

Н Доверителски активности

Народната банка има улога на доверител во доверителски активности коишто се јавуваат како резултат на чување или пласирање средства во име и за сметка на државата. Средствата и оврските од овие активности се прикажани на нето-основа.

Њ Банкноти и ковани пари во оптек

Банкнотите и кованите пари во оптек емитирани од страна на Народната банка се прикажани во Извештајот за финансиската состојба како обврска во корист на имателот, изразена во номинална вредност. Кога банкнотите и кованите пари се повлекуваат од оптек, се зголемува обврската за депозитни пари, а се намалува обврската во корист на имателот за готови пари.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
О Краткорочни хартии од вредност

Краткорочните хартии од вредност (благајнички записи) се издаваат исклучиво во домашна валута со период на достасување од 28 дена и 35 дена. Краткорочните хартии од вредност (благајнички записи), издадени од страна на Народната банка за остварување на целите на монетарната политика, се евидентираат според дисконтираната вредност, одразувајќи ги износите што ги платиле банките за да ги добијат. Каматата се пресметува и се евидентира како што достасува. Благајничките записи на Народната банка првично се признаваат по нивната објективна вредност и последователно се мерат по амортизираната набавна вредност.

П Депозити

Депозитите се признаваат почетно по нивната објективна вредност. Депозитите се мерат последователно по амортизираната набавна вредност. Во депозитите се вклучени: депозитите на банките, расположливите депозити на банките, задолжителната резерва на банките во девизи и задолжителната резерва на штедилниците во денари, други депозити на банките и штедилниците, депозитите на државата, ограничените депозити и останатите депозити.

Р Посебни резерви

Посебните резерви се признаваат кога Народната банка има сегашна правна или конструктивна обврска, којашто е настаната како резултат на минати настани и за која е веројатно дека ќе настане одлив на средства за да се намири таа обврска и постои можност за проценување на износот на обврската.

С Заеми

Заемот се признава кога ќе настане, според објективната вредност, нето од трансакциските трошоци. Последователно по првичното признавање, каматоносните заеми се мерат по амортизираната набавна вредност. Доколку долгот се намири пред неговото достасување, која било разлика помеѓу отплатениот износ и сметководствената вредност се прикажува во билансот на успех.

Т Признавање на приходите и расходите

Приходи и расходи од камати

Приходите и расходите од камати се прикажани во билансот на успех за сите каматоносни инструменти, освен за каматата од хартии од вредност за тргување, на пресметковна основа, со користење на методот на ефективна каматна стапка.

**2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
Т Признавање на приходите и расходите (продолжува)**

Приходи од дивиденди

Дивидендите коишто произлегуваат од сопственичките вложувања класификувани како расположливи за продажба се признаваат во билансот на успех, кога ќе се утврди правото да се прими плаќањето.

Провизии и останати приходи и расходи

Приходите од провизии и надоместоци и другите видови приходи се признаваат во моментот кога се настанати.

Расходите од провизии и надоместоци и други видови расходи се признаваат на пресметковна основа.

Нето-приходи од хартии од вредност за тргување

Нето-приходите од хартиите од вредност за тргување ги вклучуваат пресметаните камати од купонски хартии од вредност, реализираните добивки и загуби како резултат на продажби и нереализираните позитивни и негативни промени во објективната вредност на хартиите од вредност за тргување (по принципот „хартија по хартија“).

Ќ Нереализирани курсни и ценовни промени

Нереализираните курсни и ценовни промени се резултат на усогласувањето на вредноста на средствата и обврските деноминирани во странска валута со вредноста на курсот на денарот и промените во пазарната цена на денот на известувањето.

У Користи за вработените

Придонес за пензиско осигурување - план за дефинирани придонеси

Обврските за дефинирани придонеси за пензиско осигурување во пензискиот систем на Република Македонија се признаваат како трошок во билансот на успех за периодот кога настанува обврската.

Други долгорочни користи за вработените

Другите долгорочни користи за вработените ги опфаќаат отпремнината при заминување во пензија и правото на јубилејни награди на вработените коишто работеле кај работодавачот 10, 20, 30 односно 40 години. Овие користи се во согласност со Законот за работни односи и со Колективниот договор на Народната банка.

Обврската за долгорочни користи за вработените, освен придонесите за пензиско осигурување, е еднаква на износот на идните користи коишто ги остваруваат вработените врз основа на нивниот труд во тековниот и во

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
У Користи за вработените (продолжува)

минатите периоди, дисконтиран до неговата сегашна вредност со примена на пондерирана каматна стапка на издадените обврзници од Република Македонија во текот на 2014 година.

Ф Даноци

Согласно со важечките законски прописи за данокот на добивка, Народната банка е ослободена од данок на добивка.

Согласно со важечките законски прописи за даноците на имот, Народната банка е ослободена од плаќање данок на имот.

Народната банка има обврска да пресметува задржан данок на доход за услугите примени од странски правни лица согласно со измените на Законот за данок на добивка од 31 декември 2005 година.

Х Известување по сегменти

Активностите на Народната банка формираат еден оперативен сегмент и се извршуваат на едно географско подрачје, Македонија. Народната банка има значителен износ на финансиски средства и финансиски обврски како дел од активностите за управување со девизните резерви и операциите на домашниот пазар. Овие активности не формираат поодделни оперативни сегменти.

3. Управување со финансискиот ризик

Извештајот за финансиската состојба на Народната банка главно се состои од финансиски инструменти. Овие инструменти ја изложуваат Народната банка на ризици, вклучувајќи го кредитниот ризик, пазарниот ризик, ризикот од курсни разлики, ризикот од каматните стапки и ризикот на ликвидност.

A Кредитен ризик

Кредитниот ризик е ризик од намалување на вредноста на финансиските средства како резултат на намалување на кредитниот рејтинг на договорната финансиска институција или комерцијална банка каде што се чуваат девизните резерви и останатите финансиски средства, или на издавачот на инструментот во којшто се пласираат девизните резерви.

Во рамки на управувањето со девизните резерви, усвоените упатства за управување со кредитниот ризик се во согласност со Политиката за управување со девизните резерви на Народната банка. Девизните средства се пласираат во инструменти издадени од влади и централни банки од земјите-членки на ОЕЦД и земјите-членки на Европската Унија, меѓународни финансиски институции и комерцијални банки резиденти од земјите-членки на ОЕЦД и земјите-членки на Европската Унија, со долгорочен кредитен рејтинг од минимум А-/А3 или еквивалентен на нив, доделен од неколку меѓународни реиномирани агенции за рејтинг. Најмал рејтинг за инвестирање е определен за финансиските институции за трансакции што се порамнуваат по принципот „испорака наспроти плаќање“ и за одредени трансакции поврзани со платниот промет.

Народната банка управува со кредитниот ризик преку диверзификација на вложувањата. Во однос на ова, се утврдени квантитативни лимити за вложувањата по индивидуални земји и финансиски институции. Покрај ова, се определува и максимален износ на пласираните средства во видови на хартии од вредност и обем на емитирани серии од хартии од вредност.

Следењето на изложеноста на девизните средства на кредитниот ризик се врши на дневна основа.

Договорните страни на Народната банка се поделени врз основа на рејтинг-скала, којашто е прикажана подолу. Целта на рејтинг-скалата е да ги класификува договорните страни и издавачите на обврзници според кредитната способност. Кредитната способност на договорните страни и издавачите на обврзници се темели врз основа на долгорочен рејтинг утврден од страна на агенциите за кредитен рејтинг. Долгорочните кредитни рејтинзи на странските банки се процени и мислења за способноста на банката за ажурна отплата на депозитните обврски во странска и/или домашна валута. Кредитните рејтинзи на издавачите се процени и мислења за способноста на издавачите за исполнување на финансиските обврски и договори.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

А Кредитен ризик (продолжува)

Споредбена рејтинг-скала	Долгорочен кредитен рејтинг: „Стандард и Пурс“ или еквивалентен на нив
Инвестициска оцена	AAA, AA+, AA, AA-, A+, A, A-, BBB+, BBB, BBB-
Неинвестициска оцена	BB+, BB, BB-, B+, B, B-, или понизок

Големината и изложеноста на Народната банка на кредитен ризик може директно да се увиди од Извештајот за финансиската состојба и од белешките кон Извештајот за финансиската состојба коишто ги опишуваат финансиските средства.

Следнава табела ја прикажува максималната изложеност на кредитниот ризик по видови средства:

СРЕДСТВА	2014	2013
Депозити во странска валута		
- Тековни сметки	4.249.966	10.472.874
- Орочени депозити	12.429.858	-
Странски хартии од вредност	119.543.775	100.157.657
Златни депозити	13.250.250	11.701.050
Специјални права на влечење	261.457	204.253
Девизни средства	149.735.306	122.535.834
Побарувања од државата за односи со ММФ	13.844.700	18.042.791
Хартии од вредност на државата	883.994	857.155
Побарувања од државата	14.728.694	18.899.946
Побарувања од банките	15.912	15.912
Побарувања од работењето	32.206	27.754
На 31 декември	164.512.118	141.479.446

Управувањето со кредитниот ризик се врши со определување финансиска институција - комерцијална банка или издавач на хартии од вредност и определување квантитативни лимити врз основа на критериумите утврдени од страна на гувернерот на Народната банка.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)****А Кредитен ризик (продолжува)**

Во следната табела е прикажана анализата на финансиските средства со состојба на 31 декември 2014 коишто не се ниту достасани, ниту коригирани за исправката на вредноста, анализирани врз основа на рејтинзите одредени од страна на агенцијата за рејтинг „Стандард и Пурс“ или еквивалентни на нив:

Рејтинг	Златни депозити	Тековни сметки	Орочени депозити	Странски хартии од вредност	Специјални права на влечење	Побарувања од државата	Побарувања од банките	Побарувања од работето	Вкупно
AAA	1.064.826	1.722.334	-	40.349.673	-	-	-	-	43.136.833
AA+	-	2.216.734	-	29.851.344	-	-	-	-	32.068.078
AA	-	230.003	-	29.206.402	-	-	-	-	29.436.405
AA-	4.256.461	25.081	-	7.110.180	-	-	-	-	11.391.722
A	2.426.780	23.951	12.429.858	1.946.644	-	-	-	-	16.827.233
A+	5.491.838	6.189	-	568.014	-	-	-	-	6.066.041
A-	-	24.987	-	-	-	-	-	-	24.987
МИ ¹	10.345	687	-	39.373	261.457	-	-	-	311.862
ББ ⁻²	-	-	-	-	-	14.728.694	-	-	14.728.694
БББ	-	-	-	9.857.565	-	-	-	-	9.857.565
БББ-	-	-	-	614.580	-	-	-	-	614.580
Нерангирани	-	-	-	-	-	-	15.912	32.206	48.118
Вкупно	13.250.250	4.249.966	12.429.858	119.543.775	261.457	14.728.694	15.912	32.206	164.512.118

Следнава табела ја прикажува анализата на финансиските средства со состојба на 31 декември 2013 коишто не се ниту достасани, ниту коригирани за исправката на вредноста, анализирани врз основа на рејтинзите одредени од страна на агенцијата за рејтинг „Стандард и Пурс“ или еквивалентни на нив:

¹ Меѓународни институции

² Рејтинг на Република Македонија

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)****А Кредитен ризик (продолжува)**

Рејтинг	Златни депозити	Депозити во странска валута	Странски хартии од вредност	Специјалн и права на влечење	Побарувања од државата	Побарувања од банките	Побарувања од работењето	Вкупно
AAA	272.436	6.489.192	48.678.734	-	-	-	-	55.440.362
AA+	-	2.949.545	16.223.177	-	-	-	-	19.172.722
AA	-	868.532	26.664.149	-	-	-	-	27.532.681
AA-	2.150.293	36.698	8.554.720	-	-	-	-	10.741.711
A	5.911.546	85.408	-	-	-	-	-	5.996.954
A+	2.682.002	3.763	-	-	-	-	-	2.685.765
A-	-	39.040	-	-	-	-	-	39.040
МИ ¹	684.773	696	36.877	204.253	-	-	-	926.599
ББ- ²	-	-	-	-	18.899.946	-	-	18.899.946
Нерангирани	-	-	-	-	-	15.912	27.754	43.666
Вкупно	11.701.050	10.472.874	100.157.657	204.253	18.899.946	15.912	27.754	141.479.446

Финансиските средства коишто се коригирани поединечно за исправката на вредноста се прикажани во категориите други побарувања (белешка 25) и побарувања од работењето (белешка 30).

Концентрација на ризиците на финансиските средства со изложеност на кредитен ризик

Табелата што следи ја прикажува кредитната изложеност на средствата на Народната банка по сметководствената вредност, класификувана според географски региони на 31 декември 2014 година. За потребите на оваа табела, Народната банка ја класификува изложеноста на региони според земјата од којашто доаѓаат договорните страни:

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)****А Кредитен ризик (продолжува)****Концентрација на ризиците на финансиските средства со изложеност на кредитен ризик (продолжува)**

	Земји-членки на ЕУ	Европски земји коишто не се членки на ЕУ	Република Македонија	Останати земји-членки на ОЕЦД	Вкупно
Златни депозити	13.239.905	10.345	-	-	13.250.250
Тековни сметки	3.061.364	20.604	-	1.167.998	4.249.966
Орочени депозити	8.473.314	3.034.197	-	922.347	12.429.858
Странски хартии од вредност	98.745.960	1.494.281	-	19.303.534	119.543.775
Специјални права на влечење	-	-	-	261.457	261.457
Побарувања од државата	-	-	14.728.694	-	14.728.694
Побарувања од банките	-	-	15.912	-	15.912
Побарувања од работењето	-	-	32.206	-	32.206
31 декември 2014	123.520.543	4.559.427	14.776.812	21.655.336	164.512.118
31 декември 2013	108.639.241	2.281.007	18.943.612	11.615.586	141.479.446

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)**Б Пазарен ризик**

Народната банка ги следи и управува и со валутниот и со каматниот ризик, како основни пазарни ризици. Основната цел на Народната банка при управувањето со пазарните ризици е објаснета во белешката бр. 1. Валутниот ризик претставува ризик од намалување на вредноста на финансиските инструменти во странска валута поради промена на интервалутните односи на валутите. Каматниот ризик претставува ризик од намалување на вредноста на финансиските инструменти поради промена на пазарните цени на инструментите. Управувањето со пазарниот ризик се врши со поставување квантитативни лимити за изложеноста на девизните средства коишто може да бидат прифатливи за Народната банка и тие се следат на дневна основа.

За да го измери ефектот на пазарните ризици врз вредноста на девизните резерви, Народната банка го применува концептот на „вредност изложена на ризик“ - ВАР (Value at Risk или VAR). ВАР претставува статистичка методологија којашто ја проценува максималната промена на вредноста на девизните резерви поради промени на цените на финансиските инструменти и промена на девизниот курс и со одредено ниво на доверба за одреден временски период. Народната банка, при пресметката на ВАР³, го користи нивото на доверба од 99% за временски интервал од десет дена. Флуктуациите на цените на инструментите и девизните курсеви се одредуваат според промените на цените во минатите периоди и девизните курсеви на инструментите и валутите што ги сочинуваат девизните резерви на крајот на месецот.

Во декември 2014 година, изложеноста на девизните резерви со кои управува Народната банка (вредност изложена на ризик), во поглед на флуктуациите на цените на инструментите и девизните курсеви во однос на еврото изнесува 1.277.556 илјади МКД (20.779.554 евра) или 0,85% од девизните резерви. Притоа, ВАР од промената на девизниот курс (ја вклучува и промената на цената на златото) изнесува 1.245.799 илјади МКД (20.263.024 евра), а ВАР од промената на цените на инструментите во кои се инвестирани девизните резерви изнесува 31.757 илјади МКД (516.530 евра).

	31 декември 2014	31 декември 2013
Валутен ризик	1.245.799	1.267.052
Каматен ризик	31.757	12.589
Вкупно ВАР	1.277.556	1.279.641

³ Согласно со препораките од Базелската спогодба од 1999 година.

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

В Ризик од курсни разлики

Ризикот од курсни разлики претставува ризик од намалување на вредноста на финансиските средства и обврски како резултат на флукуациите на девизните курсеви на валутите и на монетарното злато.

Валутната структура на девизните резерви е условена од валутната структура на интервенциите за поддршка на курсот на денарот во однос на еврото и од валутната структура на обврските на Народната банка и на државата кон странство. Следствено, еврото е најзастапено во валутната структура на девизните резерви. Учеството на САД-доларот во валутната структура на девизните резерви се одредува врз основа на потребниот износ за исплаќање на обврските кон странство и според валутната структура на трговската размена со странство, деноминирани во САД-долари. Алокацијата на девизните резерви во останати валути е стратегиска цел на Народната банка заради зачувување на куповната моќ на девизните резерви и обезбедување соодветна профитабилност на долг рок. Имајќи го предвид „де факто“ фиксниот девизен курс на денарот во однос на еврото, изложеноста кон валутниот ризик на Народната банка кон еврото е минимална, за разлика од останатите валути, каде што изложеноста е присутна заради нивното флукуирање кон еврото, а со тоа и кон денарот.

Во табелите подолу се вклучени финансиските средства и обврски на Народната банка по нивната сегашна вредност со состојба на 31 декември 2014 година, односно 31 декември 2013 година, анализирани по валути.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)****В Ризик од курсни разлики (продолжува)**

Состојба на 31.12.2014 година:

СРЕДСТВА	ЕУР	УСД	СПВ	Останато	МКД	Вкупно
Девизни средства	93.985.920	43.891.053	300.830	11.679.471	-	149.857.274
Побарувања од државата	-	-	13.844.700	-	883.994	14.728.694
Членство во ММФ	-	-	4.763.329	-	-	4.763.329
Побарувања од банките	-	-	-	-	15.912	15.912
Побарувања од работењето и останати средства	9.074	13	402	10.326	21.791	41.606
Вкупно средства	93.994.994	43.891.066	18.909.261	11.689.797	921.697	169.406.815
ОБВРСКИ						
Готови пари во оптек	-	-	-	-	28.081.269	28.081.269
Депозити на банки	-	-	-	-	30.867.892	30.867.892
Задолжителни резерви	12.580.753	-	-	-	22.733	12.603.486
Благајнички записи на Народната банка	-	-	-	-	25.467.840	25.467.840
Депозити на државата	28.814.694	15.053	-	53.461	10.165.071	39.048.279
Ограничени депозити	849.662	82.877	-	5	-	932.544
Обврски кон ММФ	-	-	18.608.029	-	-	18.608.029
Останати депозити	-	-	-	-	641.093	641.093
Останати обврски	391.616	26.592	402	37.592	314.193	770.395
Вкупно обврски	42.636.725	124.522	18.608.431	91.058	95.560.091	157.020.827
Нето финансиска состојба	51.358.269	43.766.544	300.830	11.598.739	(94.638.394)	12.385.988

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)****В Ризик од курсни разлики (продолжува)**

Состојба на 31.12.2013 година:

СРЕДСТВА	ЕУР	УСД	СПВ	Останато	МКД	Вкупно
Девизни средства	85.066.507	24.388.623	241.130	12.947.159	-	122.643.419
Побарувања од државата	-	-	18.042.792	-	857.154	18.899.946
Членство во ММФ	-	-	4.888.021	-	-	4.888.021
Побарувања од банките	-	-	-	-	15.912	15.912
Побарувања од работењето и останати средства	13.227	12	782	10.081	31.475	55.577
Вкупно средства	85.079.734	24.388.635	23.172.725	12.957.240	904.541	146.502.875
ОБВРСКИ						
Готови пари во оптек	-	-	-	-	25.045.404	25.045.404
Депозити на банки	-	-	-	-	19.455.577	19.455.577
Задолжителни резерви	12.231.548	-	-	-	22.655	12.254.203
Благајнички записи на Народната банка	-	-	-	-	25.465.544	25.465.544
Депозити на државата	13.147.020	18.628	-	46.635	17.859.215	31.071.498
Ограничени депозити	146.636	35.257	-	-	-	181.893
Обврски кон ММФ	-	-	22.930.812	-	-	22.930.812
Останати депозити	-	-	-	-	560.081	560.081
Останати обврски	380.575	19.906	782	39.469	274.645	715.377
Вкупно обврски	25.905.779	73.791	22.931.594	86.104	88.683.121	137.680.389
Нето финансиска состојба	59.173.955	24.314.844	241.131	12.871.136	(87.778.580)	8.822.486

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Г Каматен ризик

Народната банка е изложена на каматниот ризик како резултат на неусогласеноста на каматната структура на финансиските средства и обврски.

Основната цел на Народната банка, постигнувањето и одржувањето на ценовната стабилност, ѝ дава дискрециско право при водењето на монетарната политика да ги определува каматните стапки на монетарните инструменти. Од друга страна пак, Народната банка е изложена на каматен ризик при управувањето со девизните резерви, исклучиво поради влијанието на надворешните промени на финансиските пазари.

Позицијата на Народната банка во однос на чувствителноста на промените на каматните стапки, заснована врз моментот на повторно утврдување на каматната стапка на 31 декември 2014 година, односно 31 декември 2013 е прикажана во табелите подолу. Табелите ги вклучуваат финансиските инструменти на Народната банка по нивната сегашна вредност, категоризирани според пораниот датум од датумот на преоцена или датумот на достасување.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)****Г Каматен ризик (продолжува)**

Состојба на 31.12.2014 година:

Каматоносни ставки

	До 1 месец или варијабилни стапки	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Некаматонос ни ставки	Вкупно
СРЕДСТВА							
Девизни средства	6.861.468	2.456.131	138.022.212	-	-	2.517.463	149.857.274
Побарувања од државата	-	-	-	-	883.994	13.844.700	14.728.694
Членство во ММФ	-	-	-	-	-	4.763.329	4.763.329
Побарувања од банките	-	-	-	-	15.912	-	15.912
Побарувања од работењето и останати средства	-	-	-	-	-	41.606	41.606
Вкупно средства	6.861.468	2.456.131	138.022.212	-	899.906	21.167.098	169.406.815
ОБВРСКИ							
Готови пари во оптек	-	-	-	-	-	28.081.269	28.081.269
Депозити на банки	10.156.000	-	-	-	-	20.711.892	30.867.892
Задолжителни резерви	-	-	-	-	-	12.603.486	12.603.486
Благајнички записи на Народната банка	25.419.675	-	-	-	-	48.165	25.467.840
Депозити на државата	37.372.212	-	-	-	-	1.676.067	39.048.279
Ограничени депозити	-	-	-	-	-	932.544	932.544
Обврски кон ММФ	-	-	-	-	-	18.608.029	18.608.029
Останати депозити	602.573	-	-	-	-	38.520	641.093
Останати обврски	-	-	-	-	-	770.395	770.395
Вкупно обврски	73.550.460	-	-	-	-	83.470.367	157.020.827
Вкупно каматен ризик	(66.688.992)	2.456.131	138.022.212	-	899.906	(62.303.269)	12.385.988

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)****Г Каматен ризик (продолжува)**

Состојба на 31.12.2013 година:

Каматоносни ставки

	До 1 месец или варијабилни стапки	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Некаматонос ни ставки	Вкупно
СРЕДСТВА							
Девизни средства	13.362.799	2.144.856	101.750.075	-	-	5.385.689	122.643.419
Побарувања од државата	-	-	-	-	857.155	18.042.791	18.899.946
Членство во ММФ	-	-	-	-	-	4.888.021	4.888.021
Побарувања од банките	-	-	-	-	15.912	-	15.912
Побарувања од работењето и останати средства	-	-	-	-	-	55.577	55.577
Вкупно средства	13.362.799	2.144.856	101.750.075	-	873.067	28.372.078	146.502.875
ОБВРСКИ							
Готови пари во оптек	-	-	-	-	-	25.045.404	25.045.404
Депозити на банки	18.963.343	-	-	-	-	492.234	19.455.577
Задолжителни резерви	12.253.476	-	-	-	-	727	12.254.203
Благајнички записи на Народната банка	25.419.675	-	-	-	-	45.869	25.465.544
Депозити на државата	29.476.225	-	-	-	-	1.595.273	31.071.498
Ограничени депозити	-	-	-	-	-	181.893	181.893
Обврски кон ММФ	-	-	-	-	-	22.930.812	22.930.812
Останати депозити	526.373	-	-	-	-	33.708	560.081
Останати обврски	-	-	-	-	-	715.377	715.377
Вкупно обврски	86.639.092	-	-	-	-	51.041.297	137.680.389
Вкупно каматен ризик	(73.276.293)	2.144.856	101.750.075	-	873.067	(22.669.219)	8.822.486

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Д Ризик на ликвидност

Ризикот на ликвидност е ризик од недостаток на ликвидни средства за непречено одвивање на функциите на Народната банка. Основната цел на Народната банка при управувањето со ризикот на ликвидност е објаснета во белешката 1.

Одржување на ликвидноста се обезбедува со пласирање на девизните средства на тековни сметки во странство, во краткорочни депозити и во краткорочни должнички хартии од вредност за коишто постои длабок и ликвиден секундарен пазар. Народната банка управува со ризикот на ликвидност со определување и одржување на нивото и распонот на отстапувањата на ликвидносното портфолио на нивоа соодветни за спроведување на монетарната и девизната политика, како и навремени и редовни исплати за сметка на Владата на Република Македонија. Нивото и распонот на отстапувањето на ликвидносното портфолио во евра и долари се определува еднаш годишно со предвидување на месечните и годишните потреби за ликвидни инструменти во секоја валута. Максималниот рок на достасување на депозитите во ликвидносното портфолио е две недели, додека за должничките хартии од вредност максималниот преостанат рок до достасување е до една година. Достапноста на девизната ликвидност не е ограничена на ликвидносното портфолио, во услови кога и инвестирањето во должнички хартии од вредност обезбедува доволна ликвидност преку можност за нивна брза конверзија во парични девизни средства.

Во врска со обврските во домашна валута, Народната банка не е изложена на овој ризик заради нејзиниот карактер на централна банка.

Табелата подолу ги претставува паричните одливи на Народната банка на недериватните финансиски обврски и средствата што се чуваат за управување со ризикот на ликвидност според преостанатата договорна достасаност на датумот на Извештајот за финансиската состојба. Износите коишто се прикажани во табелата подолу се договорните недисконтирани парични текови за финансиските обврски и очекуваните датуми на достасување за финансиските средства.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)****Д Ризик на ликвидност (продолжува)**

31 декември 2014	До 1 месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Вкупно
ОБВРСКИ						
Готови пари во оптек	28.081.269	-	-	-	-	28.081.269
Депозити на банки	13.345.589	-	17.522.303	-	-	30.867.892
Задолжителни резерви	-	-	12.603.486	-	-	12.603.486
Благајнички записи на Народната банка	25.467.840	-	-	-	-	25.467.840
Депозити на државата	39.048.279	-	-	-	-	39.048.279
Ограничени депозити	672.376	-	260.168	-	-	932.544
Обврски кон ММФ	9.588.852	1.803.835	5.411.507	1.803.835	-	18.608.029
Останати депозити	641.093	-	-	-	-	641.093
Останати обврски	691.420	53.220	25.755	-	-	770.395
Вкупно обврски (датуми на договорно достасување)	117.536.718	1.857.055	35.823.219	1.803.835	-	157.020.827
Средства што се чуваат за управување со ризикот на ликвидност (датуми на очекувано достасување)	109.575.693	11.327.971	25.255.412	22.308.460	939.279	169.406.815

31 декември 2013	До 1 месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Вкупно
ОБВРСКИ						
Готови пари во оптек	25.045.404	-	-	-	-	25.045.404
Депозити на банки	3.287.234	-	16.168.343	-	-	19.455.577
Задолжителни резерви	727	-	12.253.476	-	-	12.254.203
Благајнички записи на Народната банка	25.465.544	-	-	-	-	25.465.544
Депозити на државата	31.071.498	-	-	-	-	31.071.498
Ограничени депозити	176.561	3.506	1.826	-	-	181.893
Обврски кон ММФ	9.414.858	-	5.068.483	8.447.471	-	22.930.812
Останати депозити	560.081	-	-	-	-	560.081
Останати обврски	670.425	22.375	22.577	-	-	715.377
Вкупно обврски (датуми на договорно достасување)	95.692.332	25.881	33.514.705	8.447.471	-	137.680.389
Средства што се чуваат за управување со ризикот на ликвидност (датуми на очекувано достасување)	93.114.240	2.145.167	21.253.990	29.079.534	909.944	146.502.875

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014**

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)**Г Објективна вредност на финансиските средства и обврски**

Објективната вредност претставува вредност за која едно средство може да биде заменето или некоја обврска намирена под нормални комерцијални услови помеѓу заинтересираните страни на датумот на известување. Објективната вредност се одредува врз основа на претпоставка на раководството, зависно од видот на средството или обврската.

Разликите помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски коишто не се евидентирани според објективната вредност групирани според класи на финансиски инструменти се прикажани подолу:

	Сметководствена вредност		Објективна вредност	
	2014	2013	2014	2013
Финансиски средства				
<i><u>Кредити и побарувања</u></i>				
Ефективни странски пари	97.502	85.949	97.502	85.949
Депозити во странска валута	16.679.824	10.472.874	16.679.824	10.472.874
Специјални права на влечење	261.457	204.253	261.457	204.253
Кредити дадени на банките	15.912	15.912	15.912	15.912
Побарувања од државата за односите со ММФ	13.844.700	18.042.791	13.844.700	18.042.791
Побарувања од работењето и останати средства	41.606	55.577	41.606	55.577
	<u>30.941.001</u>	<u>28.877.356</u>	<u>30.941.001</u>	<u>28.877.356</u>
<i><u>Хартии од вредност што се чуваат до достасување</u></i>				
Странски должнички хартии од вредност	30.360.416	33.367.289	30.478.893	33.391.305
Хартии од вредност на државата	883.994	857.155	883.994	857.155
	<u>31.244.410</u>	<u>34.224.444</u>	<u>31.362.887</u>	<u>34.248.460</u>
<i><u>Хартии од вредност расположливи за продажба</u></i>				
Странски сопственички хартии од вредност	39.373	36.877	39.373	36.877
	<u>39.373</u>	<u>36.877</u>	<u>39.373</u>	<u>36.877</u>

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Ѓ Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)

	Сметководствена вредност		Објективна вредност	
	2014	2013	2014	2013
Финансиски обврски				
<i>Вреднувани по амортизирана набавна вредност</i>				
Готови пари во оптек	28.081.269	25.045.404	28.081.269	25.045.404
Депозити на банки	30.867.892	19.455.577	30.867.892	19.455.577
Задолжителна резерва на банките и штедилниците	12.603.486	12.254.203	12.603.486	12.254.203
Благајнички записи на Народната банка	25.467.840	25.465.544	25.467.840	25.465.544
Денарски депозити на државата	10.165.072	17.859.215	10.165.072	17.859.215
Девизни депозити на државата	28.883.207	13.212.283	28.883.207	13.212.283
Обврски кон ММФ	18.608.029	22.930.812	18.608.029	22.930.812
Останати и ограничени депозити	1.573.637	741.974	1.573.637	741.974
Останати обврски	770.395	715.377	770.395	715.377
	<i>157.020.827</i>	<i>137.680.389</i>	<i>157.020.827</i>	<i>137.680.389</i>

Финансиски средства

Објективната вредност на ефективните странски пари, депозитите во странска валута, специјалните права на влечење и на побарувањата коишто се вреднуваат според методот на амортизирана набавна вредност е приближна на сметководствената вредност поради нивниот краткорочен карактер.

Објективната вредност на странските хартии од вредност коишто се чуваат до достасување се одредува врз основа на нивната котирана пазарна цена на датумот на Извештајот за финансиската состојба.

Како што е објаснето во белешката 18, хартиите од вредност расположливи за продажба се однесуваат на акциите во Банката за меѓународни порамнувања (БИС) со вредност од 39.373 илјади МКД (2013 година: 36.877 илјади МКД), за кои објективната вредност не може разумно да се утврди и затоа овие хартии од вредност се водат по набавната вредност. Имајќи ја предвид специфичната улога на БИС, објективната вредност на овие акции е приближна на нивната сметководствена вредност.

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Г Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Државните хартии од вредност вклучуваат обврзници издадени од Владата на Република Македонија за посебни цели - за надоместување на побарувањата на Народната банка за дадени селективни кредити. Овие обврзници не котираат на берзата и нема други инструменти со слични карактеристики. Раководството на Народната банка оценува дека објективната вредност е приближна на сметководствената вредност поради тоа што нема други слични инструменти со слични карактеристики.

Кредитите дадени на банките се вреднуваат според методот на амортизиран трошок, нето од исправката на вредноста. Овие кредити се одобрени со иста каматна стапка и нема други слични кредити со слични карактеристики. Поради тоа, објективната вредност е приближна на нивната сметководствена вредност.

Финансиски обврски

Објективната вредност на парите во оптек соодветствува на нивната номинална вредност.

Објективната вредност на депозитите коишто се вреднуваат според методот на амортизирана набавна вредност соодветствува на сметководствената вредност, поради фактот што не постојат инструменти со слични карактеристики.

Објективната вредност на благајничките записи издадени од Народната банка соодветствува на нивната сметководствената вредност, поради нивниот краткорочен карактер.

Поради специфичната улога, објективната вредност на обврските врз основа на членство кај ММФ, специјални права на влечење и заеми на ММФ, не се разликува од нивната сметководствена вредност.

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Г Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)

Хиерархија на објективната вредност

Објективната вредност се определува врз основа на следнава хиерархија:

а) Ниво 1 - Котирана пазарна цена

Финансиски инструменти со котирани пазарни цени за идентични инструменти на активен пазар.

б) Ниво 2 - Техники за вреднување со користење влезни информации (инпути) коишто можат да се следат

Финансиски инструменти со котирани цени за слични инструменти на активен пазар или котирани цени за идентични или слични инструменти за кои не постои активен пазар и финансиски инструменти вреднувани со користење модели каде што можат да се следат сите значајни влезни информации (инпути).

в) Ниво 3 - Техники за вреднување со значајни влезни информации (инпути) коишто не можат да се следат

Финансиски инструменти вреднувани со користење модели каде што не можат да се следат една или повеќе значајни влезни информации (инпути).

Средства и обврски мерени по објективната вредност преку билансот на успех

31 декември 2014	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Должнички хартии од вредност	89.143.986	-	-	89.143.986
Злато	13.274.716	-	-	13.274.716
Вкупно финансиски средства	102.418.702	-	-	102.418.702

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3. Управување со финансиски ризик (продолжува)

Г Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)

Хиерархија на објективната вредност (продолжува)

Средства и обврски мерени по објективната вредност преку билансот на успех

31 декември 2013	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Должнички хартии од вредност	66.753.491	-	-	66.753.491
Злато	11.722.686	-	-	11.722.686
Вкупно финансиски средства	78.476.177	-	-	78.476.177

4. Значајни сметководствени процени и расудувања при примената на сметководствените политики

Народната банка прави процени и дава претпоставки коишто влијаат врз износите во финансиските извештаи. Процените и расудувањата постојано се проверуваат и се засноваат врз претходни искуства и некои други фактори, вклучувајќи и очекувања за идни настани за кои се верува дека ќе бидат реални во тие околности.

(а) Хартии од вредност коишто се чуваат до достасување

Народната банка го применува стандардот МСС 39 во врска со класификацијата на недериватните финансиски средства со фиксни или одредени плаќања и фиксни достасувања, како финансиски средства коишто се чуваат до достасување. Оваа класификација бара соодветна процена. Во утврдувањето на оваа процена, Народната банка ја проценува сопствената намера и способност да чува такви хартии од вредност до достасување. Доколку Народната банка не успее да ги зачува овие хартии од вредност до нивното достасување, од причини што не се однесуваат на продавање незначителна сума на хартии од вредност којашто е при крај на достасувањето, во тој случај хартиите од вредност ќе треба да се прекласификуваат како расположливи за продажба. Соодветно на ова, хартиите од вредност ќе бидат евидентирани по објективната, а не по амортизираната набавна вредност.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***5. Приходи од камати**

	Одобрен и кредити	Депозити	Златни депозити	Хартии од вредност чувани до достасување	Останати приходи	Вкупно 2014	Вкупно 2013
Држава	-	-	-	26.840	1.525	28.365	27.828
Домашни банки	1.535	-	-	-	23	1.558	3.315
Странски субјекти	14.361	10.814	32.355	115.440	-	172.970	189.218
Останати	-	-	-	-	21	21	10
Вкупно 2014	15.896	10.814	32.355	142.280	1.569	202.914	220.371
Вкупно 2013	19.670	1.082	33.444	164.360	1.815	220.371	

6. Расходи за камати

	Примени кредити	Примени депозити	Благајнички записи на Народната банка	Вкупно 2014	Вкупно 2013
Држава	-	242.288	-	242.288	242.765
Домашни банки	-	94.459	837.885	932.344	1.098.895
Странски субјекти	4.077	2.797	-	6.874	3.564
Вкупно 2014	4.077	339.544	837.885	1.181.506	1.345.224
Вкупно 2013	3.564	507.019	834.641	1.345.224	

7. Приходи од провизии

	2014	2013
Провизии од снабдување на банките со готовина	55.898	65.337
Провизии од домашните банки за долговен промет на сметка	106.034	98.001
Провизии врз основа на порамнување на плаќањата (МИПС)	41.327	38.664
Провизии од девизно работење	19.331	17.487
Провизии од продажба на менични бланкети	1.197	1.096
Останати провизии	15.983	17.192
Вкупно	239.770	237.777

Висината на провизиите што Народната банка ги наплатува се регулирани со Одлуката за единствената тарифа за надоместоци за услуги што ги врши Народната банка, што ја донесува Советот на Народната банка, како и со поединечни договори склучени со одредени државни органи.

Приходите врз основа на провизии од снабдување на банките со готови пари, порамнување на плаќањата преку МИПС и од водење долговен промет на сметка се однесуваат на услугите коишто Народната банка ги врши за домашните банки и за другите иматели на сметки во МИПС.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

7. Приходи од провизии (продолжува)

Провизиите од девизно работење се однесуваат на приходите остварени од продажба на девизи на државни органи, како и од вршење работи за државата во платниот промет со странство.

Провизиите од продажба на менични бланкети се однесуваат на делот на приходите остварени од продажба на менични бланкети којшто ѝ припаѓа на Народната банка, согласно со договорот склучен со Министерството за финансии со кој се регулираат активностите околу нивното печатење и дистрибуција.

8. Расходи за провизии

	2014	2013
Провизии на странски банки	20.789	10.663
Вкупно	20.789	10.663

Провизиите платени на странски банки се однесуваат на услугите за одржување на сметките на Народната банка, извршените трансакции со депозитите на Народната банка и други трансакции во девизи и тие зависат од тарифите на странските банки и видот на услугите.

Најголем дел од расходите од провизии се однесуваат на трошоците коишто Народната банка им ги плаќа на странските банки и депозитари за работи со хартиите од вредност.

9. Нето нереализирани курсни и ценовни промени

	2014	2013
Нереализирани позитивни курсни разлики	6.634.968	5.235.325
Нереализирани негативни курсни разлики	(4.199.401)	(7.687.700)
Нереализирани позитивни курсни и ценовни промени од злато	11.879.099	15.108.412
Нереализирани негативни курсни и ценовни промени од злато	(10.424.599)	(20.007.014)
Вкупно	3.890.067	(7.350.977)

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***10. Нето-приходи од хартии од вредност за тргување**

	2014	2013
Реализирани добивки од хартии од вредност за тргување	34.901	21.158
Реализирани загуби од хартии од вредност за тргување	(457.463)	(351.924)
Приходи од камати од хартии од вредност за тргување	1.855.706	1.940.994
Нереализирани позитивни ценовни промени од хартии од вредност за тргување	65.322	7.925
Нереализирани негативни ценовни промени од хартии од вредност за тргување	(884.066)	(1.268.910)
Вкупно	614.400	349.243

Во нето приходите од хартии од вредност за тргување за 2014 година вклучени се и нето приходите остварени како резултат од спроведувањето на РАМП⁴ програмата со Светска банка во износ од 7.638 илјади денари.

11. Приходи од дивиденди

	2014	2013
Приходи од дивиденди од вложувања во БИС	6.451	9.656
Вкупно	6.451	9.656

12. Останати оперативни приходи

	2014	2013
Реализирани позитивни курсни и ценовни разлики, нето	468.175	173.065
Приходи од ројалти надоместок за ковани пари за колекционерски цели	4.730	-
Приходи од продажба на ковани пари за колекционерски цели	1.793	-
Приходи од продажба на пригодни ковани пари	780	2.576
Останати приходи	30.671	20.430
Вкупно	506.149	196.071

⁴ Советодавна програма за управување со девизни резерви (Reserve Advisory Management Program)

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

12. Останати оперативни приходи (продолжува)

Реализираните позитивни курсни и ценовни разлики, нето, се врз основа на купопродажба на девизи со домашните банки, купопродажба на злато со странски банки, посредување со странски банки, како и од разликата помеѓу средниот и продажниот курс при продажба на девизи на државните органи за извршување девизни плаќања кон странство.

13. Расходи за вработените

	2014	2013
Плати и персонален данок	279.230	272.570
Придонеси за пензиско осигурување	68.593	66.981
Задолжителни придонеси	34.297	33.491
Останати трошоци	11.720	10.028
Вкупно	393.840	383.070

Трошоците за плати за клучното раководство на банката за 2014 година изнесуваат 12.962 илјади МКД (2013 година: 12.744 илјади МКД) и се вклучени во расходите за вработените.

14. Останати расходи

	2014	2013
Трошоци поврзани со изработка на банкноти и монети	49.844	48.834
Услуги	70.432	66.801
Материјални трошоци	30.531	34.368
Други административни трошоци	20.271	18.450
Трошоци за ковани пари за колекционерски цели	2.379	-
Останати расходи	2.276	4.080
Вкупно	175.733	172.533

Трошоците поврзани со изработката на банкноти и монети се однесуваат главно на увезените банкноти, како и на набавените материјали за ковање монети. Печатењето банкноти го вршат домашни или надворешни производители, додека ковањето монети го врши Народната банка. Народната банка применува политика на разграничување на трошоците поврзани со изработката на банкноти и монети во зависност од нивната трајност.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***15. Посебна резерва и исправка на вредноста**

	Белешка	2014	2013
Ослободена исправка на вредноста на кредити и пласмани (Ослободена)/Издвоена исправка на вредноста за останати побарувања	25	-	(9.459)
Издвоени/ (Ослободени) посебни резерви во врска со судски постапки со правни и физички лица	30	(201)	8.483
Издвоени исправки за приходи од камата	42	1.730	(793)
Издвоена исправка на вредност - загуба поради оштетување на нетековно средство кое се чува за продажба	30	912	1.490
Издвоени останати исправки на вредност	26	5.170	-
	30	4	-
Вкупно		7.615	(279)

16. Ефективни странски пари

Ефективните странски пари вклучуваат готовина и чекови во странска валута коишто се чуваат во трезорот на Народната банка. Ефективните странски пари се вклучени во паричните еквиваленти за потребите на Извештајот за паричните текови (белешка 45).

17. Депозити во странска валута

	2014	2013
Девизни депозити по видување	4.249.725	10.472.874
Девизни средства кај Светска Банка-РАМП	241	-
Орочени девизни депозити	2.350.053	-
Вклучено во парите и паричните еквиваленти (белешка 45)	6.600.019	10.472.874
Орочени девизни депозити над 90 дена	10.079.805	-
Вкупно	16.679.824	10.472.874

Депозитите носат камата по каматни стапки коишто зависат од валутата на депозитот и за соодветните вложувања изнесуваат:

Вид на каматната стапка	31 декември 2014	31 декември 2013
- депозити преку ноќ во САД-долари	0,04%	0,06%
- евро-депозити преку ноќ	-0,004%	0,01%
- орочени депозити во САД-долари	0,12%	-
- орочени евро-депозити	0,08%	-

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***17. Депозити во странска валута (продолжува)****Депозити во странска валута според видот на субјектот**

	2014	2013
Централни банки	4.099.303	10.299.731
Странски деловни банки	12.579.834	172.447
Меѓународни финансиски институции	687	696
Вкупно	16.679.824	10.472.874

Депозити во странска валута според географската локација

	2014	2013
Европа	14.593.521	9.150.259
Америка	2.076.008	1.314.919
Друго	10.295	7.696
Вкупно	16.679.824	10.472.874

18. Странски хартии од вредност

Народната банка има вложувања во странски должнички хартии од вредност и странски сопственички хартии од вредност. Вложувањата во странски должнички хартии од вредност се класификувани како хартии од вредност за тргување и хартии од вредност коишто се чуваат до достасување.

	2014	2013
Хартии од вредност за тргување	89.143.986	66.753.491
Странски должнички хартии од вредност	79.914.928	66.753.491
Странски должнички хартии од вредност - РАМП	9.229.058	-
Хартии од вредност коишто се чуваат до достасување	30.360.416	33.367.289
Странски должнички хартии од вредност коишто се чуваат до достасување	30.360.416	33.367.289
Хартии од вредност расположливи за продажба	39.373	36.877
Сопственички некотирани странски хартии од вредност	39.373	36.877
Вкупно	119.543.775	100.157.657
Тековни	98.999.777	82.969.313
Нетековни	20.543.998	17.188.344

Портфолиото на хартиите од вредност за тргување го сочинуваат висококвалитетни должнички хартии од вредност. Вложувањата во хартии од вредност за тргување се усогласуваат со објективната вредност секојдневно и

18. Странски хартии од вредност (продолжува)

носат фиксни годишни и полугодишни купонски камати со стапка помеѓу 0,25% и 8% годишно (2013 година: помеѓу 0,25% и 6,25%). Странските хартии од вредност за тргување вклучуваат пресметана камата во износ од 904.849 илјади МКД (2013 година: 960.006 илјади МКД).

Во јуни 2014 година, Народната банка пристапи кон програмата РАМП, со цел управување на дел од портфолиото на девизните резерви од страна на Светската Банка. Вложувањата во хартии од вредност за тргување кои се дел од РАМП програмата, носат фиксни годишни и полугодишни купонски камати со стапка помеѓу 0,05% до 4% годишно. Странските хартии од вредност за тргување, дел од РАМП програмата, вклучуваат пресметана камата во износ од 93.172 илјади МКД.

Хартиите од вредност за кои е изразена намера дека се чуваат до достасување носат фиксни приходи со каматна стапка помеѓу 0,25% и 5,5% на годишно ниво (2013 година: со каматна стапка помеѓу 0,25% и 4% на годишно ниво). Странските хартии од вредност коишто се чуваат до достасување вклучуваат пресметана камата во износ од 263.393 илјади МКД (2013 година: 383.306 илјади МКД).

Сопственичките хартии од вредност се состојат од обични акции од Банката за меѓународни порамнувања (во понатамошниот текст БИС) чијашто номинална вредност изнесува 5.000 СПВ по акција (платливи 25% од нивната номинална вредност). Акциите од БИС претставуваат сопственички инструменти коишто не котираат на пазарот и чијашто објективна вредност не може да биде реално утврдена и поради тоа се прикажуваат по набавната вредност.

19. Злато

	2014	2013
Златни депозити по видување	1.075.170	957.208
Орочени златни депозити	12.175.080	10.743.842
Злато во трезорот на Народната банка	24.466	21.636
Вкупно	13.274.716	11.722.686
Тековни	13.274.716	11.722.686

Вкупните златни резерви на Народната банка, заклучно со 31 декември 2014 година, изнесуваат 218.655,923 унци (2013 година: 218.342,795 унци) со објективна вредност од 1.199,25 САД-долари (60.635 МКД) за унца (2013 година: 1.201,50 САД-долари или 53.621 МКД за унца). Каматните стапки на орочените златни депозити во 2014 се движеа во интервал од 0,10% до 0,47% годишно за златните депозити засновани врз цената на златото во САД-долари (2013 година: со каматна стапка помеѓу 0,10% и 0,31% на годишно ниво). На 31 декември 2014 година орочените златни депозити ја вклучуваат пресметаната камата во износ од 16.611 илјади МКД (2013 година: 14.922 илјади МКД).

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

20. Специјални права на влечење

Народната банка има тековна сметка кај ММФ деноминирана во специјални права на влечење (СПВ), којашто се употребува за обработка и порамнување на сите трансакции со ММФ. Оваа тековна сметка носи камата во висина на таканаречената базична стапка на ММФ. Во текот на 2014 година, базичната стапка се движеше помеѓу 0,03% до 0,13% (2013 година: помеѓу 0,03% до 0,13% годишно). Специјалните права на влечење се вклучени во паричните еквиваленти за потребите на Извештајот за паричните текови (белешка 45).

21. Побарувања од државата за односите со ММФ

	2014	2013
Побарување поврзано со општата и специјалната нето кумулативна алокација	4.192.823	3.927.049
Побарување поврзано со обврската врз основа на алокацијата на СПВ	613.758	574.853
Побарувања од државата - кредитна линија за претпазливост	9.038.119	13.540.889
Вкупно	13.844.700	18.042.791
Тековни	12.040.865	9.595.320
Нетекковни	1.803.835	8.447.471

Побарувањето поврзано со општата и специјалната нето кумулативна алокација, се однесува на средствата, коишто согласно со Законот за регулирање на обврските на Република Македонија кон ММФ врз основа на користење средства од општата и специјалната нето кумулативна алокација на СПВ, се одобрени со резолуција на Одборот на гувернери на ММФ (белешка 39а), и ѝ се дадени на користење на Република Македонија.

Побарувањето се однесува на алокацијата на СПВ кај ММФ којашто произлегува од кореспондентната обврска за македонскиот дел на обврската кон ММФ за СПВ, во согласност со Законот за правно наследство на Република Македонија на членството во ММФ (белешка 39а).

Побарувањето од државата врз основа на средства повлечени од кредитната линија за претпазливост од ММФ, се во име и за сметка на ММФ и се однесуваат на средствата повлечени од кредитната линија од ММФ во март 2011 година (белешка 39б).

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

22. Хартии од вредност на државата

	2014	2013
Хартии од вредност коишто се чуваат до достасување		
Обврзница за селективни кредити	883.994	857.155
Вкупно	883.994	857.155
Нетековни	883.994	857.155

Обврзницата за селективни кредити којашто се чува до достасување претставува хартија од вредност издадена во име и за сметка на Република Македонија, врз основа на одредбите на Законот за реконструкција и санација на дел од банките во Република Македонија од 1995 година.

Обврзницата за селективните кредити достасува за плаќање во април 2020 година. Номиналната вредност на обврзницата е 1.039.318 илјади МКД и обврзницата не носи камата. Оваа обврзница е вреднувана по објективната вредност на средствата со кои таа е стекната и се амортизира до датумот на достасување на обврзницата.

23. Членство кај ММФ

Во согласност со Статутот на ММФ, којшто е ратификуван од Собранието на Република Македонија, како и во согласност со Законот за правно наследство на Република Македонија на членството во Меѓународниот монетарен фонд, Народната банка делува како фискален агент на Република Македонија и истовремено настапува како депозитар на ММФ во Република Македонија. Во тоа својство, Народната банка води евиденција на квотата на Република Македонија за членството во ММФ, како и на сметката бр. 1 и сметката бр. 2. На крајот на 2014 година квотата на Република Македонија за членство во ММФ изнесува 4.751.281 илјади МКД, сметката бр. 1 изнесува 11.908 илјади МКД и сметката бр. 2 изнесува 140 илјади МКД (2013 година: 4.875.657 илјади МКД, 12.220 илјади МКД и 144 илјади МКД, соодветно, за трите позиции, белешка 39в). Промените се резултат на извршеното вреднување на овие позиции со курс на СПВ од 30 април според финансиската година на ММФ.

24. Кредити дадени на банките

	2014	2013
Долгорочни кредити од конверзијата на селективните кредити во 1996 година	15.912	15.912
Вкупно	15.912	15.912
Нетековни	15.912	15.912

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

24. Кредити дадени на банките (продолжува)

Побарувањата врз основа на долгорочни кредити се настанати со реструктурирање на таканаречените селективни кредити на Народната банка коишто се користеле за рефинансирање главно на земјоделските кредити на банките во поранешна Југославија. Кредитите конвертирани во 1996 година достасуваат на 31 март 2020 година и носат годишна камата од 1,5%, којашто достасува за плаќање полугодишно.

25. Други побарувања

	2014	2013
Побарување од банка во стечај	1.009.960	1.009.960
Достасани аукциски депозити	8.268	8.268
Вкупно	1.018.228	1.018.228
Исправка на вредноста	(1.018.228)	(1.018.228)
Вкупно	-	-

Во јануари 2004 година, Народната банка исплати 1.018.258 илјади МКД кон странски банки врз основа на гаранции за позајмувања на една македонска банка од странски банки, дадени врз основа на Одлуката за критериумите и условите за употреба на дел од девизните резерви врз основа на гаранции за позајмувања на македонски банки од странски банки, којашто престана да важи од март 2003 година. Народната банка создаде побарување од домашната банка. Врз банката беше покрената стечајна постапка во текот на март 2004 година. Народната банка имаше побарувања врз основа на дадени гаранции од банката во стечај на износ од 1.034.569 илјади МКД. Народната банка целосно изврши исправка на вредноста на побарувањата од банката во стечај. Во 2010 година, Народната банка наплати дел од побарувањето во износ од 16.150 илјади МКД, од стечајната маса на еден должник на домашната банка во стечај. Во септември 2013 година, Народната банка наплати дел од побарувањето во износ од 8.459 илјади МКД, врз основа на добиено решение за авансна распределба на стечајната маса на домашната банка во стечај.

Достасаните ненаплатени побарувања од банките се однесуваат на аукциските депозити на една банка коишто не беа вратени на време. Во 1999 година започна стечајна постапка против оваа банка којашто сè уште е во тек. Народната банка во целост ги резервира побарувањата од банката во стечај. Во февруари 2013 година, Народната банка наплати дел од побарувањето во износ од 1.000 илјади МКД од банката во стечај.

26. Нетековни средства коишто се чуваат за продажба и група за отуѓување

Нетековните средства коишто се чуваат за продажба се однесуваат на недвижност - градежен објект во сопственост на Народната банка, кој согласно со донесена одлука за продажба од Советот на Народната банка е прекласификуван од категорија „Недвижности и опрема“ во категорија „Нетековни средства коишто се чуваат за продажба и група за отуѓување“, во јануари 2014 година. На 31 декември 2014 година состојбата на ова средство изнесува 113.431 илјада МКД.

Објективната вредност на нетековното средство чувано за продажба е утврдена врз основа на три проценки на пазарната вредност, направени од надворешни овластени проценители во моментот на прекласификација на средството. Проценките на пазарната вредност се извршени врз основа на Методологијата за процена на пазарна вредност на недвижен имот во Република Македонија. Вака утврдената пазарна вредност може да се класифицира во хиерархија на објективна вредност Ниво 2 - техники за вреднување со користење влезни информации (инпути) коишто можат да се следат.

Разликата помеѓу проценетата објективна вредност и сметководствената вредност во моментот на прекласификација на средството како нетековно средство кое се чува за продажба, во износ од 5.170 илјади МКД е евидентирана како оштетување на средството (белешка 15).

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

27. Недвижности и опрема

	Земјиште и згради	Мебел, опрема и возила	Уметничк и дела	Инвестиции во тек	Вкупно средств а за деловни цели	Средства за рекреативни цели	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2013							
Набавна вредност	945.551	495.096	63.443	16.411	1.520.501	34.216	1.554.717
Акумулирана депрецијација	(283.330)	(408.783)	-	-	(692.113)	(16.924)	(709.037)
Состојба на 1 јануари 2013, сегашна вредност	662.221	86.313	63.443	16.411	828.388	17.292	845.680
Зголемувања на средствата во текот на годината	3.385	59.859	776	806	64.826	-	64.826
Намалување на средства (отуѓување, расходување)							
- набавна вредност	(118)	(23.659)	-	(200)	(23.977)	-	(23.977)
- акумулирана депрецијација	118	23.609	-	-	23.727	-	23.727
Трансфери	2.723	97	-	(2.820)	-	-	-
Депрецијација за годината	(30.893)	(30.665)	-	-	(61.558)	(649)	(62.207)
Состојба на 31 декември 2013	637.436	115.554	64.219	14.197	831.406	16.643	848.049
Состојба на 31 декември 2013							
Набавна вредност	951.541	531.393	64.219	14.197	1.561.350	34.216	1.595.566
Акумулирана депрецијација	(314.105)	(415.839)	-	-	(729.944)	(17.573)	(747.517)
Сегашна вредност	637.436	115.554	64.219	14.197	831.406	16.643	848.049

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

27. Недвижности и опрема (продолжува)

	Земјиште и згради	Мебел, опрема и возила	Уметни чки дела	Стру чна лите рату ра	Инвести- ции во тек	Вкупно средств а за деловни цели	Средства за рекреати -вни цели	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2014								
Набавна вредност	951.541	531.393	64.219	-	14.197	1.561.350	34.216	1.595.566
Акумулирана деpreciјација	(314.105)	(415.839)	-	-	-	(729.944)	(17.573)	(747.517)
Состојба на 1 јануари 2014, сегашна вредност	637.436	115.554	64.219	-	14.197	831.406	16.643	848.049
Зголемувања на средствата во текот на годината	509	19.168	-	327	577	20.581	-	20.581
Намалување на средства								
- набавна вредност	(147.057)	(7.181)	-	-	-	(154.238)	(65)	(154.303)
- акумулирана деpreciјација	28.456	7.164	-	-	-	35.620	65	35.685
Трансфери	-	-	-	-	(47)	(47)	-	(47)
Трансфери								
- набавна вредност	-	(15.798)	-	-	-	(15.798)	-	(15.798)
- акумулирана деpreciјација	-	15.798	-	-	-	15.798	-	15.798
Депрецијација за годината	(28.329)	(30.521)	-	-	-	(58.850)	(647)	(59.497)
Состојба на 31 декември 2014	491.015	104.184	64.219	327	14.727	674.472	15.996	690.468
Состојба на 31 декември 2014								
Набавна вредност	804.993	527.582	64.219	327	14.727	1.411.848	34.151	1.445.999
Акумулирана деpreciјација	(313.978)	(423.398)	-	-	-	(737.376)	(18.155)	(755.531)
Сегашна вредност	491.015	104.184	64.219	327	14.727	674.472	15.996	690.468

Основните средства за рекреативни цели вклучуваат две згради и други основни средства во рамките на тие згради. Како дел од реформите на платниот систем, во 2001 година Народната банка ја презеде функцијата за снабдување со готовина од поранешниот Завод за платен промет (ЗПП), како и дел од зградите, опремата и мебелот на ЗПП поврзани со таа функција во десет града во Македонија. Овие основни средства беа префрлени во владение на Народната банка и во моментот Народната банка ги користи и ги одржува. Народната банка има направено капитални подобрувања коишто се прикажани во горната табела како дел од инвестициите во тек. Бидејќи надлежните органи сè уште немаат донесено конечна одлука за распределба на имотот од ЗПП, Народната банка сè уште не е правен титулар на овој имот.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

27. Недвижности и опрема (продолжува)

Од истите причини, не е извршена процена на вредноста на овој имот и тие не се евидентирани во финансиските извештаи на Народната банка.

Во јануари 2014 година, Советот на Народната банка донесе одлука за продажба на деловен простор, којшто на датумот на донесување на одлуката имаше нето сегашна вредност од 118.601 илјади МКД (2013: 118.851 илјади МКД). Ова средство е прекласификувано како нетековно средство коешто се чува за продажба (белешка 26).

28. Нематеријални средства

	2014	2013
Состојба на 1 јануари		
Набавна вредност	181.083	172.807
Инвестиции во тек	6.578	6.597
Акумулирана амортизација	(164.964)	(151.085)
Сегашна вредност	22.697	28.319
Зголемувања на средствата во текот на годината	32.636	8.257
Амортизација за годината	(15.993)	(13.879)
Трансфери во недвижности и опрема	-	19
Инвестиции во тек	-	(19)
Трансфери од недвижности и опрема		
- набавна вредност	15.798	-
- акумулирана амортизација	(15.798)	-
Намалување на средства (расходување)		
- набавна вредност	(19.961)	-
- акумулирана амортизација	19.961	-
Состојба на 31 декември	39.340	22.697
Состојба на 31 декември		
Набавна вредност	209.556	181.083
Инвестиции во тек	6.578	6.578
Акумулирана амортизација	(176.794)	(164.964)
Сегашна вредност	39.340	22.697

29. Ковани пари од благородни метали

Кованите пари од благородни метали ги вклучуваат пригодните ковани пари и кованите пари за колекционерски цели.

Пригодните ковани пари се златници и сребреници коишто врз основа на одлука на Владата на Република Македонија се произведени за да се одбележат јубилеи значајни за државата. На 31 декември 2014 година, Народната банка располагаше со вкупно 6.841 златник и 29 сребреници (2013 година: 6.887 златници и 30 сребреници). Пригодните ковани пари во трезорот на Народната банка се наменети за продажба.

29. Ковани пари од благородни метали (продолжува)

Согласно Законот за Народната банка, од јуни 2014 година Народната банка започна со активноста продажба на ковани пари за колекционерски цели, кои се истовремено и средство за плаќање. Народната банка ги набавува кованиите пари за колекционерски цели од добавувач којшто го организира нивното дизајнирање, ковање, промоција, продажба и дистрибуција.

Народната банка набавува количина од изданието на ковани пари за колекционерски цели за продажба и дистрибуција на територија на Република Македонија. На 31 декември 2014 година, Народната банка располагаше со залиха од 36 парчиња на ковани пари за колекционерски цели.

30. Побарувања од работењето

Побарувањата од работењето ги сочинуваат побарувања врз основа на надоместоци и провизии за извршени услуги од страна на Народната банка, побарувања за одржувањето на комплексот банки и останати побарувања:

	2014	2013
Провизии	27.078	23.125
Побарувања за одржување на комплексот банки	5.022	4.629
Побарувања од даноци и придонеси	106	-
Останати побарувања	418.310	418.006
Исправка на вредноста на останатите побарувања	(418.310)	(418.006)
Вкупно	32.206	27.754

Движењето на исправката на вредноста на останатите побарувања е прикажано во продолжение:

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***30. Побарувања од работењето (продолжува)**

	2014	2013
Состојба на 1 јануари	418.006	412.362
Ослободување/Зголемување на исправката на вредноста на останати побарувања (белешка 15)	(201)	8.483
Зголемување на останати исправки на вредност за приходи од камата (белешка 15)	912	1.490
Зголемување на останатите исправки на вредноста (белешка 15)	4	-
Ослободување на останатите исправки на вредноста	-	(2.202)
Отпис на сомнителните и спорните побарувања	(411)	(2.127)
	<hr/>	<hr/>
Состојба на 31 декември	418.310	418.006

31. Останати средства

	2014	2013
Канцелариски и други материјали	43.285	75.865
Пресметани трошоци за печатење пари	72.345	23.556
Останати пресметани трошоци	4.539	6.124
Останати средства	9.400	27.823
Вкупно	129.569	133.368
	<hr/>	<hr/>
Тековни	86.284	57.503
Нетековни	43.285	75.865

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***32. Готови пари во оптек**

Готовите пари во оптек изнесуваат:

МКД	Номинална вредност	Парчиња	2014		2013	
			Вредност во илјади МКД	Парчиња	Вредност во илјади МКД	Парчиња
Готови пари во оптек						
Банкноти	10	29.211.407	292.114	26.194.463	261.945	
Банкноти	50	4.883.594	244.180	5.725.511	286.276	
Банкноти	100	13.395.647	1.339.565	12.576.261	1.257.626	
Банкноти	500	7.919.080	3.959.540	7.498.493	3.749.246	
Банкноти	1000	21.252.368	21.252.368	18.561.342	18.561.342	
Банкноти	5000	54.118	270.590	60.650	303.250	
Монети	0,5	3.938.032	1.969	3.930.788	1.965	
Монети	1	84.387.153	84.387	79.644.383	79.644	
Монети	2	53.870.750	107.741	50.034.577	100.069	
Монети	5	31.936.528	159.683	29.665.947	148.330	
Монети	10	19.817.750	198.177	19.352.543	193.525	
Монети	50	3.395.490	169.774	2.043.713	102.186	
Готови пари во оптек - ковани пари за колекционерски цели						
Монети	10	30.665	307	-	-	
Монети	100	6.449	645	-	-	
Монети	1000	229	229	-	-	
Вкупно готови пари во оптек			28.081.269		25.045.404	

33. Депозити на банки

	2014	2013
Депозити на банките во МКД	20.711.620	16.660.512
Расположливи депозити на банките во МКД кај Народната банка	10.156.272	2.795.065
Вкупно	30.867.892	19.455.577
Тековни	30.867.892	19.455.577

Обврските врз основа на депозитите кон банките во МКД ги одразуваат состојбите на сметките на банките кај Народната банка за порамнување на платните трансакции. Средствата на сметките на банките се вклучуваат во исполнувањето задолжителна резерва во денари на банките (белешка 34).

Од април 2012 година, домашните банки и филијалите на странски банки имаат право на пласирање средства во депозити кај Народната банка. Роковите на достасување на депозитите се еден работен ден (преку ноќ) и седум дена, без можност за предвремено повлекување, делумно или целосно.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

33. Депозити на банки (продолжува)

Каматната стапка на расположливите депозити преку ноќ во периодот од јануари до септември 2014 година изнесуваше 0,75% на годишно ниво, додека во периодот од октомври до декември изнесуваше 0,50% (2013 година: 1% на годишно ниво во јануари, а во периодот од февруари до декември 0,75%). Каматната стапка на расположливите депозити до седум дена во текот на 2014 година беше променлива и изнесуваше: 1,50% во јануари, во периодот од февруари до септември 1,25% и во периодот од октомври до декември 1% на годишно ниво (2013 година: 1,75% на годишно ниво во периодот од јануари до јуни, а од јули до декември 1,50%).

34. Задолжителна резерва на банките во девизи и задолжителна резерва на штедилниците во денари

	2014	2013
Задолжителна резерва на банките во девизи	12.580.753	12.231.548
Задолжителна резерва на штедилниците во МКД	22.733	22.655
Вкупно	12.603.486	12.254.203
Тековни	12.603.486	12.254.203

Согласно со регулативата, банките имаат обврска за исполнување задолжителна резерва во денари и во девизи.

До јануари 2014 година, Народната банка плаќаше надомест по стапка од 1% на годишно ниво на задолжителната резерва во денари на просечно издвоените средства на сметката на банката во текот на периодот на исполнување (2013: 1% на годишно ниво) и надомест на задолжителната резерва во девизи по стапка од 0,1% на годишно ниво (2013: 0,1% на годишно ниво).

Согласно со регулативата, штедилниците имаат обврска за задолжителна резерва во денари. Обврската за задолжителна резерва на штедилниците се исполнува на фиксно ниво. Народната банка плаќаше надомест на задолжителната резерва на штедилниците по стапка на надомест на задолжителната резерва во денари на банките во текот на 2013 година и до јануари 2014 година.

35. Благајнички записи на Народната банка

Во текот на 2014 година, на аукциите на благајнички записи се применуваше тендер со ограничен износ и фиксна каматна стапка од 3,25% (2013: Во периодот од јануари до јуни, на аукциите на благајнички записи се применуваше тендер со ограничен износ и максимално утврдена каматна стапка. Пондерираната просечна каматна стапка се движеше од 3,49% во јануари до 3,21% во јуни.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

35. Благајнички записи на Народната банка (продолжува)

Во периодот од јули до декември на аукциите на благајнички записи се применуваше тендер со ограничен износ и фиксна каматна стапка од 3,25%.

На 31 декември 2014 година пресметаната камата на благајничките записи на Народната банка изнесува 48.165 илјади МКД (2013 година: 45.869 илјади МКД).

36. Денарски депозити на државата

Народната банка врши депозитни работи за државата и за органите на државната управа, согласно со Законот за Народната банка.

	2014	2013
Единствена трезорска сметка	9.464.634	17.140.217
Останати денарски депозити	700.438	718.998
Вкупно	10.165.072	17.859.215
Тековни	10.165.072	17.859.215

Во текот на 2014 година, Народната банка плаќаше камата на депозитите на државата по каматна стапка од 1% на годишно ниво (2013 година: 1% на годишно ниво). Депозитите на државата ја вклучуваат пресметаната камата во износ од 5.942 илјади МКД (2013 година: 13.428 илјади МКД).

37. Девизни депозити на државата

Согласно со Законот за Народната банка и Законот за девизно работење, Народната банка е агент на државата за вршење платен промет со странство. Органите на централната државна власт и дел од јавните фондови ги депонираат своите девизни приливи на девизни сметки кај Народната банка, под услов Министерството за финансии формално да им одобри да отворат ваква сметка. На 31 декември 2014 година овие депозити изнесуваат 28.883.207 илјади МКД (2013 година: 13.212.283 илјади МКД). Во 2014 година, Народната банка плаќаше камата на девизните депозити на државата по каматна стапка од 0,7% на годишно ниво (2013 година: 0,7% на годишно ниво).

38. Ограничени депозити

Ограничените депозити главно вклучуваат девизни средства на депонентите (државата) коишто чекаат извршување дознака во странство и средства на депонентите (државата) коишто претставуваат покрите од 100% за акредитив што е отворен за нивна сметка од страна на Народната банка. Народната банка не плаќа камата на овие депозити. Состојбата на овие средства на 31 декември 2014 година изнесува 932.544 илјади МКД (2013: 181.893 илјади денари).

39. Обврски кон ММФ

Обврските кон ММФ ги сочинуваат обврските врз основа на нето кумулативната алокација, обврските врз основа на кредити и обврските врз основа на членство и депозити на ММФ.

а) Обврски врз основа на алокација на СПВ - во име и за сметка на државата

Со одлука на Извршниот одбор на ММФ од 14 декември 1992 година, Република Македонија наследи 5,4% од обврската во согласност со Законот за правно наследство на Република Македонија на членството во ММФ по нето - алокацијата на СПВ од поранешна Југославија, во износ од 8.378.694 СПВ.

Со одлука на Извршниот одбор на ММФ од 7 август 2009 година, Република Македонија доби општа нето кумулативна алокација на СПВ во износ од 51.076.245 СПВ. Со стапувањето во сила на четвртиот амандман на Статутот на ММФ на 10 август 2009 година, а врз основа на одлука донесена од Извршниот одбор на ММФ од 1997 година, Република Македонија доби специјална нето кумулативна алокација на СПВ во износ од 6.161.937 СПВ.

Вкупната обврска на Република Македонија за алокацијата на СПВ на крајот на 2014 година изнесува 65.616.876 СПВ (2013 година: 65.616.876 СПВ). Според Статутот на ММФ, обврската за алокацијата на СПВ достасува за наплата само во случај и во износ на откажаната алокација на СПВ, за што е потребна одлука од Советот на гувернери на ММФ, со мнозинство гласови од 85%, или во случај на укинување на учеството во Одделот на СПВ во рамките на ММФ.

Народната банка плаќа камата на вкупниот износ на обврската врз основа на алокација на СПВ (65.616.876 СПВ), пресметана по основната каматна стапка на ММФ. Народната банка ја рефундира исплатената камата на обврската врз основа на алокација на СПВ наследена од поранешна Југославија (8.378.694 СПВ), од Буџетот на Република Македонија.

Согласно со договорот склучен помеѓу Народната банка и Министерство за финансии на Република Македонија (види белешка 21), Народната банка ги рефундира и средствата за исплатената камата на обврската врз основа на општата и специјалната алокација на СПВ, од Буџетот на Република Македонија.

б) Обврски врз основа на користени кредити од ММФ во име и за сметка на државата.

Во јануари 2011 година, ММФ одобри кредитна линија за претпазливост во износ од 413.400.000 СПВ или 600% од квотата на Република Македонија за членство кај ММФ, за поддршка на Буџетот на Република Македонија. Во март 2011 година, Министерството за финансии повлече 197.000.000 СПВ од одобрената кредитна линија за претпазливост. Министерството за финансии ги отплати главнините од кредитната линија за претпазливост кои достасуваа во текот на 2014 година во износ од 73.875.000 СПВ (белешка 21).

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

39. Обврски кон ММФ (продолжува)

в) Обврски врз основа на членство и депозити (види белешка 23):

	2014	2013
Обврски врз основа на издадена меница за членство кај ММФ	4.751.281	4.875.657
Обврски врз основа на сметката 1	11.908	12.220
Обврски врз основа на сметката 2	140	144
Вкупно	4.763.329	4.888.021
Тековни	4.763.329	4.888.021

40. Останати депозити

	2014	2013
Обврски врз основа на денарски депозити кон други домашни субјекти	628.847	556.049
Обврски врз основа на денарски депозити кон меѓународни финансиски институции	12.246	4.032
Вкупно	641.093	560.081
Тековни	641.093	560.081

Обврските врз основа на денарски депозити кон други домашни субјекти ги сочинуваат: клиентските сметки на брокерските друштва, сметката на Централниот депозитар за хартии од вредност и сметката на Фондот за осигурување депозити. Клиентските сметки на брокерските друштва и сметката на Централниот депозитар за хартии од вредност служат за порамнување трансакции за работи со хартии од вредност. Народната банка не плаќа камата на овие депозити. Сметката на Фондот за осигурување на депозити, согласно со Законот за осигурување на штедни влогови, се држи кај Народната банка. Народната банка плаќа камата на сметката на Фондот за осигурување на депозити од 0,5% на годишно ниво (2013 година: 0,5% на годишно ниво).

Сметките на меѓународните финансиски институции се депонирани кај Народната банка. Народната банка не плаќа камата на овие депозити.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

41. Други обврски

Обврските се анализирани на следниов начин:

	2014	2013
Обврски произлезени од стечајот на БНТ	145.193	145.261
Обврски врз основа на распределена добивка	53.220	22.375
Обврски врз основа на наплатени ануитети од продадени општествени станови	5.990	3.480
Обврски врз основа на даноци	1.209	1.191
Други обврски	25.756	22.577
Вкупно	231.368	194.884

Обврските произлезени од стечајот на Банката за надворешна трговија (БНТ) се однесуваат на наследените обврски на Народната банка врз основа на штедни влогови на граѓани затечени во моментот кога беше објавен стечајот на Банката во 1995 година, во висина од 292.442 илјади МКД. За намирување на овие обврски, од стечајната маса на БНТ, на Народната банка ѝ беа обезбедени недвижности коишто таа веднаш, без надомест, ѝ ги отстапи на Владата на Република Македонија.

Обврските врз основа на распределена добивка се однесуваат на распределената добивка кон Буџетот на Република Македонија, а во согласност со одредбите на Законот за Народната банка. Распределбата на нето-добивката ја одобрува Советот на Народната банка (белешка 1).

Обврските врз основа на наплатени ануитети од продадени општествени станови претставуваат обврски кон Буџетот на Република Македонија за неисплатена денарска противвредност на девизни приливи врз основа на наплатени редовни ануитети од продадени општествени станови на физички лица. Уплатите од физичките лица ги примаат деловните банки и ги пренесуваат на посебна девизна сметка на Буџетот на Република Македонија кај Народната банка. Овие уплатени девизни средства се акумулираат на посебна сметка во Народната банка и нивната денарска противвредност се пренесува на Буџетот на Република Македонија, еднаш неделно.

42. Посебна резерва

	2014	2013
Посебна резерва за потенцијални обврски врз основа на судски спорови со правни и физички лица	1.730	-
Вкупно	1.730	-

Посебните резерви за потенцијалните обврски врз основа на судски спорови се однесуваат на износот на главница и камата за коишто Народната банка

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2014

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

42. Посебна резерва (продолжува)

очекува дека можеби ќе мора да им ги исплати на правните и физичките лица коишто имаат поднесено тужба против Народната банка (види белешка 15).

Движењето на посебните резерви за потенцијалните обврски врз основа на судски спорови е прикажано во продолжение:

	2014	2013
Состојба на 1 јануари	-	3.543
Издвојување на посебните резерви за потенцијални обврски за судски спорови со правни и физички лица (белешка 15)	1.730	-
Ослободување на посебните резерви за потенцијални обврски врз основа на судски спорови со физички лица (белешка 15)	-	(793)
Намалување на посебните резерви за потенцијални обврски врз основа на судски спорови со физички лица	-	(2.750)
Состојба на 31 декември	1.730	-

43. Останати обврски

	2014	2013
Депонирани средства врз основа на одземена ефектива и депонирани емства	518.115	504.651
Противставка на пригодните ковани пари	103.948	97.499
Обврски кон добавувачите и други обврски	18.781	15.061
Одложени приходи	4.979	6.241
Вкупно	645.823	623.452

Обврските врз основа на депонирани средства врз основа на одземени ефективни средства и депонирани емства се однесуваат на депонираните девизни средства коишто надлежните државни органи ги одзеле од правни и физички лица како задолжителна мерка и против кои покренале тужби кај надлежните судови. Во зависност од судското решение, овие девизи му се враќаат на лицето од кое се одземени или во денарска противвредност се исплатуваат во Буџетот на Република Македонија. Народната банка не плаќа камата на овие средства.

Противставката на пригодните ковани пари е резултат на сметководствената политика во однос на пригодните ковани пари (како што е објаснето во белешката 2М и белешката 29).

44. Капитал и резерви*Капитал*

Капиталот на Народната банка е дефиниран со Законот за Народната банка и на 31 декември 2014 година тој изнесува 1.289.789 илјади МКД (2013 година: 1.289.789 илјади МКД).

Општи резерви

Во согласност со одредбите на Законот за Народна банка, по издвојувањето на нереализираните приходи во ревалоризациони резерви⁵, 70% од финансискиот резултат за распределба се распределуваат во општите резерви сè додека не се постигне нивото на примарниот капитал на Народната банка. По достигнувањето на примарниот капитал, 15% од остатокот на добивката се распределуваат во општите резерви, а остатокот се распоредува во Буџетот на Република Македонија. Општите резерви се користат за покривање на општите ризици од работењето на Народната банка. На 31 декември 2014 година, општите резерви се зголемија за позитивниот резултат за распределба од 2014 година, во износ од 124.181 илјада МКД.

Ревалоризациони резерви

	2014	2013
Ревалоризациони резерви од нереализирани курсни и ценовни промени		
- Ревалоризациони резерви од курсни разлики	3.953.000	1.517.433
- Ревалоризациони резерви од ценовни и курсни промени на златото	6.795.260	5.861.530
- Ревалоризациони резерви од ценовни промени на хартиите од вредност за тргување	66.917	8.837
Вкупно	10.815.177	7.387.800

Ревалоризационите резерви претставуваат акумулирани нето нереализирани позитивни курсни и ценовни промени од периодичните курсни и ценовни ревалоризации на девизните средства и обврски, коишто се користат како резерва против можните идни негативни трендови во движењето на курсните и ценовните промени соодветно.

Ревалоризационата резерва од курсни разлики од девизните средства и обврски во 2014 година е зголемена во износ од 2.435.567 илјади МКД (2013 година: намалена поради покривање на нето нереализирани негативни курсни разлики во износ од 2.452.375 илјада МКД).

⁵ Дефинирани како сметки на ревалоризациони резерви во Законот за Народната банка на Република Македонија

44. Капитал и резерви (продолжува)

Ревалоризационата резерва од ценовни и курсни промени на златото во 2014 година е зголемена во износ од 1.454.500 илјади МКД како резултат на распределба на нереализираните нето позитивни ценовни и курсни разлики на златото (2013 година: намалена поради покривање на нето нереализираните негативни ценовни и курсни разлики на златото во износ од 4.898.602 илјади МКД). Ревалоризационата резерва врз основа на реализирани курсни и ценовни промени на златото, во износ од 520.770 илјади МКД, беше додадена на финансискиот резултат за распределба за тековната 2014 година (2013 година: 1.041.002 илјади МКД).

Ревалоризационата резерва од ценовни промени на хартиите од вредност за тргување во 2014 година е зголемена поради распределба на нето нереализираните позитивни ценовни промени на хартиите од вредност за тргување по принципот „хартија по хартија“ во износ од 65.012 илјади МКД (2013 година: зголемена за нето нереализирани позитивни ценовни промени во износ од 4.705 илјади МКД). Ревалоризационата резерва врз основа на реализирани ценовни промени од хартиите од вредност во износ од 6.932 илјади МКД, беше додадена на финансискиот резултат за распределба за тековната 2014 година (2013 година: 12.464 илјади МКД).

На 31 декември 2014 година, ревалоризационата резерва на уметничките дела изнесува 1.777 илјади МКД (2013 година: 1.777 илјади МКД).

45. Пари и парични еквиваленти

	2014	2013
Ефективни странски пари (белешка 16)	97.502	85.949
Депозити во странска валута (белешка 17)	6.600.019	10.472.874
Специјални права на влечење (белешка 20)	261.457	204.253
Вкупно	6.958.978	10.763.076

46. Потенцијални обврски**а) Тужби**

Во моментов се водат неколку судски постапки против Народната банка коишто произлегуваат од тековното работење. Народната банка им се спротивставува на овие тужби и врз основа на правен совет, смета дека нема да се јават значителни материјални загуби.

47. Трансакции со поврзани субјекти

Народната банка има трансакции со поврзани субјекти, со Владата на Република Македонија и со сите членови на Советот. Трансакциите и состојбите со поврзаните субјекти се прикажани во белешките 5, 6, 13, 21, 22, 36, 37 и 41.

48. Настани по датумот на Извештајот за финансиската состојба

По датумот на изготвување на Извештајот за финансиската состојба, се немаат случено материјално значајни настани коишто би требало да се објават во финансиските извештаи.